

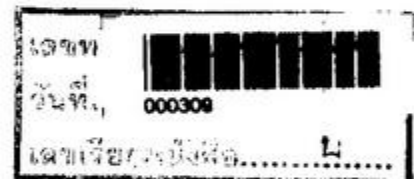

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การศึกษาปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษา

A STUDY OF THE PROBLEMS THAT ADMINISTRATORS
ENCOUNTERED WHILE IMPLEMENTING THE ANNUAL WORKING
PLAN IN ACADEMIC ADMINISTRATION IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE SUPERVISION OF BURIRAM PROVINCIAL PRIMARY
EDUCATION OFFICE

วิทยานิพนธ์
ของ
คาน นามสว่าง

๑ ๙๗ ๗
๑.๗

เสนอต่อสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

ISBN 974-692-100-2

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นายคาน นามสว่าง แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รินทร์ วัชรินทรางกูร)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์ดา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

.....อธิการบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์)
วันที่...1.2...เดือน.....พ.ค.....พ.ศ. 2548

ชื่อเรื่อง	การศึกษาปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	คาน นามสว่าง		
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ โกวิท เชื้อมกลาง	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รื่นรมย์ วัชรินทรานุกร	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา		
สถานศึกษา	สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่พิมพ์ 2546		

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในกรอบ กระบวนการบริหารงานวิชาการ ใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและ ความต้องการ ขั้นตอน การวางแผน ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน และขั้นตอน การติดตาม และประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มจากประชากร จำนวน 843 คน ซึ่ง เป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ และกำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างที่ เป็นผู้บริหาร จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด แบบสอบถามมีค่า ความเชื่อมั่น .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้ t -test แบบ Independent Sample t -test และการ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ใน กระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาโดยรวมและรายขั้นตอนทุก ขั้นตอน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากขั้นตอนที่มีปัญหามากไปน้อย ได้ดังนี้ คือ ขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอน การติดตามและประเมิน ผล ขั้นตอน การวางแผน และขั้นตอน การดำเนินการตามแผน ตามลำดับ

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายชั้นตอนทุกชั้นตอน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม มีปัญหาโดยเรียงลำดับตามชั้นตอนที่มีปัญหามากไปน้อย ได้ดังนี้ คือ ชั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ชั้นตอน การติดตามและประเมินผล ชั้นตอน การวางแผน และชั้นตอน การดำเนินการตามแผน ตามลำดับ และผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรม มีปัญหาโดยเรียงลำดับตามชั้นตอนที่มีปัญหามากไปน้อย ได้ดังนี้ คือ ชั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ชั้นตอน การวางแผน ชั้นตอน การดำเนินการตามแผน และชั้นตอน การติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

3. ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายชั้นตอนทุกชั้นตอน ไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายชั้นตอนทุกชั้นตอน ไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ 4 ชั้นตอน สรุปได้ดังนี้ คือ ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้การยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ และควรมีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ

TITLE A Study of the Problems that Administrators Encountered While Implementing the Annual Working Plan in Academic Administration in Primary Schools under the Supervision of Buriram Provincial Primary Education Office

AUTHOR Khan Namsawang

ADVISORS Associate Professor Kovit Chyamklang, Chair
Assistant Professor Dr.Pompimon Phongsuwan, Co – advisor
Assistant Professor Reunrom Vajarintarangoon, Co - advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Rajabhat Institute Buriram **YEAR** 2003

ABSTRACT

This research investigated and compared the problems that occurred while implementing the annual working plan in academic administration as perceived by the school administrators in primary schools under the Office of Buriram Provincial Primary education. The investigated issues included four phases of academic framework such as: 1) studying the state of the current problems and needs, 2) planning, 3) performing as planned, 4) following up and evaluating. The subjects were 270 administrators randomly stratified from the population of 843. The research instrument was a rating and open-ended questionnaire ($r = .97$). The data was analyzed by means of percentage, means, standard deviation, t-test, One-way ANOVA. The major findings were as follows:

1. The administrators reported that they encountered some moderate problems while implementing the annual working plan in their academic administration. The most problematic issues, ranked from the highest to lowest mean scores, were the phases of studying the state of the current problems and need, following up and evaluating, planning, and performing as planned, respectively.
2. The perception of the administrators, classified by training experience, dealing with the problems that occurred while implementing the annual working plan in every phase was not significantly different. The administrators with and without training

experience encountered similar problems regarding the phase of studying the state of the current problems and needs.

3. The perception of the administrators, classified by working experience, dealing with the problems that occurred while implementing the annual working plan in every phase was not significantly different.

4. The perception of the administrators, classified by school sizes, dealing with the problems that occurred while implementing the annual working plan in every phase was not significantly different.

5. The respondents' suggestions included the problem analysis and priority, the teachers' participation in planning, recognition of the plan, and project evaluation.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ดี ด้วยความอนุเคราะห์และให้การแนะนำจาก รศ.ศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรธรรม วัชรินทรานุกร กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์ดา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ นายชาญณรงค์ มาสุขุมล หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอห้วยราช นายสุรศักดิ์ กาญจนการุณ ศึกษาพิเศษ 7 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอห้วยราช และ นายสุนทอง มีมาก อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านโคลด ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงและความถูกต้องของแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนทำให้การวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการ ประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบถ้วนสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นางพะเยาว์ นามสว่าง เด็กชายภาณุวัฒน์ นามสว่าง และเด็กหญิง กัญญารัตน์ นามสว่าง และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดี เสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาแด่พระคุณ ของบิดามารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความกตัญญู ที่ทำนอบรมสั่งสอนนำทาง สร้างสรรค์สติปัญญา ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมนำชีวิตแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คาน นามสว่าง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การวางแผน	10
ความหมายของการวางแผน	11
ความสำคัญของการวางแผน	12
กระบวนการวางแผน	15
แผนปฏิบัติการประจำปี	17
ความหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี	19
ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในการบริหาร	25
ความหมายของการบริหาร	27
การบริหารการศึกษา	28
กระบวนการบริหาร	28
กระบวนการบริหารงานวิชาการ	31
บทบาทของผู้บริหารกับงานวิชาการ	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
งานวิจัยในประเทศ	38
งานวิจัยต่างประเทศ	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
ความมุ่งหมายของการวิจัย	84
สมมติฐานของการวิจัย	84
วิธีดำเนินการวิจัย	85
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	94
ข้อเสนอแนะการนำไปใช้	94
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก หนังสือราชการสำหรับการวิจัย	103
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	108
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย	118

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายชั้นตอนและรวมทุกชั้นตอน	54
3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ใน ชั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ	55
4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ใน ชั้นตอน การวางแผน.....	57
5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ใน ชั้นตอน การดำเนินการตามแผน	59
6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ใน ชั้นตอน การติดตามและประเมินผล	61
7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ตามรายชั้นตอนและรวมทุกชั้นตอน	63
8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในชั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ	64
9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในชั้นตอนการวางแผน.....	66
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในชั้นตอน การดำเนินการตามแผน ...	68
11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในชั้นตอน การติดตามและประเมินผล	70
12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ตามรายชั้นตอนและรวมทุกชั้นตอน	72
13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามรายชั้นตอนและรวมทุกชั้นตอน	74
14 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามชั้นตอน การศึกษา สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามขั้นตอน การวาง แผน.....	78
16	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามขั้นตอน การดำเนิน งานตามแผน	80
17	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามขั้นตอน การติดตาม และประเมินผล	82

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคน โดยมีเป้าหมาย ให้เพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ ในการพัฒนาศักยภาพของคนนั้น ได้กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางในการพัฒนาคนให้มีสุขภาพ และจิตใจที่ดีพร้อมทั้งสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ ทักษะที่สามารถรับผิดชอบตนเองและเข้าร่วมในการพัฒนาประเทศได้ (สมเดช สีแสง. 2542 : 24 - 26) การพัฒนาคนจึงเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน เป็นปัจจัยด้านกำลังคนที่ได้รับการศึกษาที่ดีและมีทักษะที่ทันสมัย เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและต่อก้าวถึงการศึกษาแล้ว คนทั่วไปก็จะมองว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษาจะต้องหันกลับไปพิจารณายุทธศาสตร์ การดำเนินการในระบบการศึกษาของตน โดยเฉพาะของประเทศใดก็จะวางรูปแบบไว้ให้เหมาะสมกับประเทศของตน ผู้บริหารโรงเรียนใดก็ต้องวางรูปแบบการดำเนินการให้เหมาะสมกับโรงเรียนที่ตนบริหารอยู่หรือรับผิดชอบ (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. 2535 : 48 - 49) การปฏิบัติงานทุกอย่างถ้าจะทำให้มีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการวางแผนที่ดี สมเหตุสมผล มีความยืดหยุ่น มีความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะการวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการบริหารที่เป็นระบบและต้องการความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด ในการนำนโยบายของรัฐและหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนโดยตรงให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งด้านคุณภาพที่พึงประสงค์ และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ที่มีความสำคัญที่จะทำให้การศึกษابรรลุวัตถุประสงค์ นั่นคือผู้บริหารโรงเรียน (อุทัย บุญประเสริฐ. 2527 : 7 - 8 ; 2538 : 6)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารด้วยกระบวนการวางแผน จึงมีนโยบายให้หน่วยงานต่างๆในสังกัดจัดทำแผน เพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา โดยเริ่มจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตลอดจนกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน และได้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนมากไม่น้อยที่ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผน ไม่มีการวางแผนในการบริหารงาน และที่มีแผนก็ไม่นำไปปฏิบัติใช้ในการบริหาร ทำให้การบริหารไม่มีกรอบ ไม่มีแนวทางที่แน่นอน เป็นเพียงการปฏิบัติไปตามกิจวัตรประจำวันมากกว่า ซึ่งทำให้การบริหารไม่มีทิศทาง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของนักเรียนด้วย ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุ ความสำคัญของการวางแผนว่า แผนมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารและผู้ร่วมงาน เช่น เป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์ ช่วยลดความซ้ำซ้อนของงาน ช่วยในการกำกับ ติดตาม และนิเทศงาน ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ สำหรับผู้ร่วมงานก็จะมีขวัญกำลังใจ เพราะรู้ทิศทางในการทำงาน มีขั้นตอนในการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 6 ; 2536 ข : 117)

การวางแผนในระดับโรงเรียน ในปัจจุบันได้มีการวางแผนเพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนของภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตาม มีระบบการวางแผนค่อนข้างชัดเจนมากขึ้นกว่าในอดีต สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทต่างก็เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของการวางแผนที่มีต่อการบริหาร และการดำเนินการของสถานศึกษา และต่างได้พยายามปรับปรุงแผนของตนให้ก้าวหน้า (อุทัย บุญประเสริฐ. 2538 : 6)

การวางแผนในระดับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นั้น ถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน จึงได้มีนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศได้ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน โดยยึดแผนเป็นหลักในการบริหารงาน เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 2541 ในมาตรฐานการบริหารโรงเรียน มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกล่าวถึงตัวบ่งชี้ต่าง ๆ เช่น

ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดระบบข้อมูลสนเทศได้ครบถ้วน ถูกต้องตามความต้องการและทันต่อการใช้งาน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แผนของโรงเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจนและมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดระบบงานชัดเจน คล่องตัวในการปฏิบัติงาน มอบหมายงานตรงตามความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมบุคลากรให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศให้การดำเนินงานบรรลุตามแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความมั่นใจว่า โรงเรียนจะสามารถใช้มาตรฐานโรงเรียนตามวัตถุประสงค์ได้อย่างครบถ้วน คือ

1. เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมคุณภาพตามขั้นตอนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา

2. เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. เพื่อให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับใช้เป็นแนวทางในการบริหารการดำเนินงานและการประเมินผลซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการวางแผนเพื่อพัฒนา

คุณภาพการศึกษาพื้นฐานของประเทศให้ก้าวหน้าสืบไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 ก : 56)

เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการนำนโยบายที่รัฐบาลกำหนด และนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนโดยตรง และทำให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งทางด้านคุณภาพและประสิทธิภาพได้นั้น มีปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุ จุดมุ่งหมายดังกล่าว ได้แก่บุคลากร ครู นักเรียน ผู้บริหาร นักการภารโรง ผู้ปกครองและปัจจัยด้านอื่นๆ อีกมาก แต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาประสบผลสำเร็จ ต้องใช้กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
2. การวางแผน
3. การดำเนินการตามแผน
4. การประเมินผล

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 ข : 1 - 2)

แผน มีความสำคัญต่อผลสำเร็จในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงมีนโยบายและกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน แต่ในทางปฏิบัติมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญหลายประการ คือ ผู้บริหารมักจะรู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ ทำความยุ่งยาก มีทัศนคติทางลบต่อการบริหารงานที่เป็นระบบหรือการบริหารงานโดยใช้แผน ขัดกับการบริหารแบบส่วนตัว (Management Style) ที่เคยชิน จึงมักจะละเลยไม่นำแผนปฏิบัติการประจำปีที่เขียนไว้ไปใช้ในการบริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการวางแผนน้อยและที่มีมักไม่ค่อยปฏิบัติตามแผนมากนัก ทำให้การบริหารงานไม่มีวัตถุประสงค์และกระบวนการดำเนินงานที่แน่นอน เป็นเพียงการปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันมากกว่า ไม่มีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความสามารถและไม่เห็นความสำคัญของแผน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 ข : 119) และผู้บริหารมักจะมอบหมายงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแผนให้กับผู้ช่วยผู้บริหารดำเนินการแทน ส่วนตนเองก็หันไปสนใจงานด้านอื่นๆ เช่น งานธุรการ งานประชุม งานรับแขก เป็นต้น ผู้ที่ทำหน้าที่ในการวางแผนหรือจัดทำแผนส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่หรือครูผู้สอน จะทำอย่างไรผู้บริหารก็จะรับไว้หรือยอมรับ แต่เมื่อถึงเวลาบริหารจริงก็ได้เอาใจใส่กับแผนงานอย่างจริงจัง นอกจากในเรื่องของงบประมาณที่ส่วนใดเป็นประโยชน์ หรือส่วนที่ตนเองถนัดก็มักจะเอาใจใส่เป็นพิเศษ ถึงแม้ไม่มีในแผนก็ตาม (อุทัย บุญประเสริฐ. 2537 : 46) จากปัญหาที่พบดังกล่าว สามารถจำแนกปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการของแผนออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงปัญหาความล่าช้าในการวางแผน ปัญหาด้านนโยบายระดับสูง ปัญหาในด้านงบประมาณ ปัญหาในด้านกาประเมินตามแผนและผู้ประเมินไม่เข้าใจในหลักการและวิธีการประเมิน จึงทำให้ไม่สามารถนำแผนมาใช้และการปรับปรุงแผนให้มีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดภายใน ได้แก่ ปัญหาการขาดข้อมูลในการวางแผน ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ วัตถุประสงค์ของแผนวัดไม่ได้ แนวทางปฏิบัติไม่ชัดเจน การจัดทำแผนไม่สอดคล้องกับนโยบาย ปัญหาด้านบุคลากรไม่มีความรู้เรื่องแผน ปัญหากระบวนการวัดผลตามแผนงานหรือโครงการไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติในกระบวนการบริหารดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารละเลย ไม่ปฏิบัติตามแผนให้เกิดผลอย่างจริงจังให้มีประสิทธิภาพ ไม่นำแผนปฏิบัติการประจำปีหรือแผนงานมาปฏิบัติ ทั้งๆที่การปฏิบัติตามแผนหรือการนำแผนไปใช้ มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษา การวางแผนปฏิบัติการประจำปีจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของการบริหารงาน เพราะการวางแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ เริ่มจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การจัดทำแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล การวางแผนปฏิบัติการประจำปีจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารได้อย่างมีเป้าหมาย แต่ถ้าผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญของแผนปฏิบัติการประจำปีและไม่นำไปใช้ในการบริหารแล้วก็จะทำให้เกิดความล้มเหลวในการบริหารงาน ไม่มีเป้าหมาย ไม่มีทิศทาง ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อผู้เรียน จะเห็นได้จากรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2543 ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 ด้านปริมาณ มีจำนวนนักเรียน 47,577 คนคิดเป็นร้อยละ 93.50 ของนักเรียนชั้นอนุบาลทุกสังกัดในจังหวัดบุรีรัมย์

1.2 ด้านคุณภาพ นักเรียนที่มีความพร้อมที่จะเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 96.98

2. ระดับประถมศึกษา

2.1 ด้านปริมาณ มีนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 146,653 คน คิดเป็นร้อยละ 95.68 ของนักเรียนทุกสังกัด

2.2 ด้านคุณภาพ (นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

2.2.1 นักเรียนมีระดับผลการเรียน 0,1 และ 2 ของทุกกลุ่มวิชา คิดเป็นร้อยละ 40.09

3. ระดับผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ด้านปริมาณ มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 25,423 คน คิดเป็นร้อยละ 41.77 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกสังกัด

3.2 ด้านคุณภาพ

3.2.1 ระดับผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยภาพรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีร้อยละของนักเรียนส่วนมากมีผลการเรียนในระดับ 1 และ 2 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. 2544 : 3 – 13)

จากรายงานฝ่ายแผนงานงบประมาณสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ (2544 : 3) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดมักเข้าใจเรื่องของแผนว่า เป็นการจัดทำเอกสารที่เรียกว่าแผนให้เสร็จเป็นรูปเล่ม เมื่อจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ถือว่าเสร็จพันธกิจในการวางแผน การที่ได้วางแผนไว้แล้วไม่นำแผนไปปฏิบัติ จะทำให้การบริหารไม่มีทิศทาง ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด และนำไปสู่ความล้มเหลวในการบริหารงานในโรงเรียน การวางแผนและการนำแผนไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานของผู้บริหารที่มีวิทัศน์ (Vision) และในการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา นั้น มีทั้งหมด 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานธุรการและการเงิน
6. งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในบรรดางานทั้ง 6 งาน ในโรงเรียนประถมศึกษา งานวิชาการ ถือว่าเป็นงานหลักในการดำเนินการ เป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ส่วนงานอีก 5 งาน ถือว่าเป็นงานสนับสนุน งานวิชาการ ผู้บริหารควรกระจายอำนาจให้กับครูอาจารย์ในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด (เจนวิทย์ ผาสุข. 2529 : 34 ; ปรีชา คัมภีรปรกรณ์. 2526 : 245)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสภาพความเป็นจริงแล้ว การบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ยังมีปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ปัญหาการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน นักเรียนออกกลางคัน นักเรียนตกชั้นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ปัญหาเหล่านี้ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการไม่นำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนไปปฏิบัติ ปัญหาในการทำแผนและการดำเนินการตามแผนที่สำคัญ คือ

1. ผู้บริหารส่วนใหญ่วางแผนเพียงคนเดียว คณะครูภายในโรงเรียนไม่ทราบ ครูจึงต้องคอยฟังคำสั่งจากผู้บริหารเพียงคนเดียว
2. แผนบริหารโรงเรียนที่จัดทำไว้ ไม่ได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือของการบริหาร แต่ผู้บริหารกลับทำงานที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนงาน

3. แผนที่วางไว้ นั้น เป็นการทำให้การตรวจสอบจากหน่วยงานที่อยู่เหนือขึ้นไป ผู้บริหารยังเชื่อว่าการจัดทำแผนบริหารโรงเรียน จัดทำเพื่อส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ในระดับอำเภอ และจังหวัดตรวจสอบว่าโรงเรียนมีแผนหรือไม่ เท่านั้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. 2544 : 7 - 13)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การที่โรงเรียนบริหารงานไม่มี ประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่ง เนื่องมาจากการที่ผู้บริหารโรงเรียน บริหารงานโดยไม่มีแผนเป็น เครื่องมือในการบริหาร ซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน หรือถ้ามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเสร็จแล้วก็ไม่ได้ นำไปปฏิบัติ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารใน ระดับอำเภอ และมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาในระดับอำเภอ มีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษา ปัญหาในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ว่ามีปัญหาคือจุดใดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อทราบ ข้อมูล ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ไปใช้ในกระบวนการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัด ทำแผนปฏิบัติการประจำปี ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนและขนาดโรงเรียนที่ต่าง กัน

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนไปใช้ใน กระบวนการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการจัด ทำแผนปฏิบัติการประจำปีต่างกัน มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกัน และที่ มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มี ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อ ปัญหาในการนำแผนปฏิบัติการประจำปี ไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหา ในการนำแผนปฏิบัติการประจำปี ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แผนปฏิบัติการประจำปีในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น

2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการแก้ปัญหา การใช้แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 843 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ เกรจซี และ มอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W.Morgan) จำแนกได้ดังนี้

1.2.1 ประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

1.2.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

1.2.2 ขนาดโรงเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกดังนี้

2.1.1 ประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของผู้บริหารโรงเรียน

2.1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

2.1.3 ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ตามกระบวนการบริหาร ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มี 4 ขั้นตอน คือ

- 4 2.2.1 ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
- 2.2.2 ชั้นการดำเนินการตามแผน
- 2.2.3 ชั้นปฏิบัติตามแผน
- 2.2.4 ชั้นติดตามและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นที่ทำให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่เป็นไปตามความต้องการของวัตถุประสงค์ ของแผนปฏิบัติการ ที่ทำให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
2. แผนปฏิบัติการประจำปี หมายถึง แผนการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ไว้ล่วงหน้า ภายในหนึ่งปี
3. งานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆให้กับนักเรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียน เพื่อเป็นคนดีมีความรู้ นำไปประกอบอาชีพได้
4. กระบวนการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา ให้มีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้
  - 4.1 ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทั้งหมด ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ รวมทั้งข้อมูลจากสภาพภายในและภายนอกโรงเรียนมาจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ การเตรียมการศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์สารสนเทศ และการกำหนดปัญหา ความต้องการและลำดับความสำคัญ กำหนดกรอบแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา
  - 4.2 ชั้นการวางแผน หมายถึง การพิจารณากำหนดทางเลือกในการดำเนินงานในอนาคตไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน การกำหนดนโยบาย การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ การกำหนดกรอบโครงสร้างของแผนงาน และวงเงินงบประมาณ และการจัดทำรายละเอียดโครงการ

4.3 การดำเนินการตามแผน หมายถึง การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนดังนี้ การตรวจสอบความพร้อม การมอบหมายงานและกำกับงาน และการอำนวยความสะดวกการจัดการ

4.4 ขั้นตอนการติดตาม และการประเมินผล หมายถึง การกำหนดแผนควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานและการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการ โดยใช้เครื่องมือหลายรูปแบบ มีขั้นตอนดังนี้ การประเมินก่อนการดำเนินการ (วิเคราะห์แผน หรือโครงการ) การประเมินระหว่างดำเนินการ (การติดตาม นิเทศ กำกับงาน) และการประเมินหลังดำเนินการ (ประเมินโครงการ และแผนหลังสิ้นสุดโครงการแล้ว)

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

6. ประสบการณ์การฝึกอบรม หมายถึง ประสบการณ์ในการอบรมจัดทำแผนของผู้บริหารโรงเรียน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี

7. ประสบการณ์ในตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารโรงเรียน ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น

7.1 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ต่ำกว่า 10 ปี ลงมา

7.2 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ตั้งแต่ 10 ปี ถึง 15 ปี

7.3 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน เกิน 15 ปี ขึ้นไป

8. ขนาดโรงเรียน หมายถึง เกณฑ์การแบ่งจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 4)

8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 120 คน ลงมา

8.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

9. การใช้แผน หมายถึง การนำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนไปปฏิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้อย่างได้รวบรวมเรียบเรียงและเสนอตามลำดับ เนื้อหาดังต่อไปนี้

1. การวางแผน
  - 1.1 ความหมายของการวางแผน
  - 1.2 ความสำคัญของการวางแผน
  - 1.3 กระบวนการวางแผน
2. แผนปฏิบัติการประจำปี
  - 2.1 ความหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี
  - 2.2 ปัญหาในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในการบริหาร
3. ความหมายของการบริหาร
การบริหารการศึกษา
4. กระบวนการบริหาร
5. กระบวนการบริหารงานวิชาการ
บทบาทของผู้บริหารกับงานวิชาการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การวางแผน

การบริหารขององค์กรใดก็ตาม ถ้าผู้บริหารละเลยการวางแผน หรือไม่นำแผนไปใช้ ถึงแม้ผู้บริหารจะมีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถเพียงใดก็มักจะประสบปัญหายุ่งยากในการบริหารเสมอ ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่ง สำหรับการบริหารที่เป็นระบบ และต้องการความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่จะต้องดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ผู้บริหารในฐานะผู้นำหรือหัวหน้าของหน่วยงาน มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน ให้บรรลุตามภารกิจในหน้าที่และจุดมุ่งหมายของหน่วยงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการวางแผนการบริหารทุกขั้นตอน ดังนี้ (กฤษณา โอภาส วัฒนา. 2528 : 21 ; อุทัย บุญประเสริฐ. 2527 : 7 - 8)

1. การวางแผนและจัดทำแผน เป็นผู้นำ ผู้ควบคุมและดำเนินงานในด้านการจัดทำแผน
2. การนำแผนไปปฏิบัติ เมื่อจัดทำแผนเสร็จจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ในแผนและมีประสิทธิภาพ
3. การรายงานและการประเมินผล เมื่อผู้บริหารได้รับรายงานการประเมินผลในระหว่างการดำเนินการตามแผน หน้าที่ของผู้บริหาร คือ การวินิจฉัยตัดสินใจที่จะดำเนินการต่อไป

การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารโดยเป้าหมาย คือคุณภาพการศึกษาของนักเรียนและงานวิชาการเป็นหลัก ซึ่งจะต้องมีการวางแผนการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ มีการนิเทศติดตามและการประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 5) ได้กำหนดงานที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต้องปฏิบัติ มี 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
  2. งานบุคลากร
  3. งานกิจการนักเรียน
  4. งานธุรการและการเงิน
  5. งานอาคารสถานที่
  6. งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- จากงานทั้ง 6 งาน นั้นงานวิชาการถือว่าเป็นงานหัวใจสำคัญหรืองานหลัก ส่วนอีก

5 งาน เป็นงานสนับสนุน ซึ่งงานวิชาการประกอบด้วย

1. การนำหลักสูตรไปใช้
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. การส่งเสริมการสอน
5. การวัดและประเมินผล
6. การดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุด
7. การนิเทศการศึกษา
8. การวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน
9. การประชุมอบรมทางวิชาการ

ความหมายของการวางแผน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ ดังนี้ (กิติมา ปรีดีติลล.

2532 : 24 ; ประชุม รอดประเสริฐ. 2535 : 89)

1. เป็นการวางแผนงานในการทำงานให้ได้ผลดีที่สุด มีปัญหาน้อยที่สุด
2. เป็นความพยายามที่จะกำหนดอนาคตของหน่วยงาน เกี่ยวพันกับความคาดหวังของผลสำเร็จในอนาคตและข้อจำกัดต่างๆ ตลอดจนทรัพยากรและวิทยาการที่จะนำมาใช้ดำเนินในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สิ่งที่คาดหวังในอนาคตเป็นความจริง
3. เป็นขั้นตอนแรกของการบริหารงาน เป็นการดำเนินการเลือกวิธีปฏิบัติจากแนวคิดต่างๆ ที่นำไปสู่แนวปฏิบัติจริงว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร และใครทำ
4. เป็นกิจกรรมหรืองานในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางสำหรับดำเนินการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
5. เป็นกระบวนการกำหนดทางเลือกที่จะดำเนินการในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยวิธีการที่ให้ประโยชน์สูงสุด
6. เป็นการตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะทำกิจกรรมใดๆ หรือการกำหนดการกระทำอย่างหนึ่งไว้ล่วงหน้า

การวางแผน จึงเป็นการเตรียมการล่วงหน้า เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ วิธีการแก้ปัญหาตลอดจนการแสวงหาวิธีที่ดีที่สุด และรวดเร็วที่สุด เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยงานกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต เป็นการกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินงานที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นการศึกษาหรือกำหนดทางเลือกในการดำเนินการในอนาคตพร้อมทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อให้ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (สมบัติ เปี่ยมสมบูรณ์, 2536 : 10 ; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536 ก : 49)

จากการให้คำจำกัดความของการวางแผนที่กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า การวางแผน คือ กระบวนการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในอนาคตที่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด โดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ความสำคัญของการวางแผน

การปฏิบัติงานในปัจจุบัน ซึ่งมีการแข่งขันสูงและต้องมีการทำงานด้วยระบบที่มีประสิทธิภาพสูงนั้น แผนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและมีบทบาทสำคัญในการบริหาร กระบวนการบริหารทุกรูปแบบในทุกๆระดับ และทุกประเภทของการทำงานที่เน้นเรื่องประสิทธิภาพ เรื่องการทำงานที่เป็นระบบ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ (2543 : 3) ได้กล่าวว่า แผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานที่มีกระบวนการการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เน้นระบบการทำงานที่สัมพันธ์กับงานที่เป็นพันธกิจขององค์การหรือของหน่วยงานโดยตรง โดยใช้แผนเป็น

เครื่องมือบอกทิศทางและแนวทางในการปฏิบัติงาน แผนจะเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทในกระบวนการบริหารได้ในทุกขั้นตอนของการบริหาร และการทำงานตามปกติของหน่วยงานทั่วไป แผนจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการบริหารเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 55) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

1. เป็นการเตรียมการและวางแผนแก้ปัญหาล่วงหน้า เพื่อให้เป็นการทำงานที่มีจุดมุ่งหมาย เป็นการพัฒนาไปข้างหน้าตลอดเวลาไม่หยุดอยู่กับที่ ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ
2. การปฏิบัติที่มีแผน มีระบบ ขั้นตอน ระยะเวลา สถานที่และเป้าหมายที่กำหนดไว้ค่อนข้างเด่นชัด นอกจากสะดวกในการดำเนินงานอย่างมาก แล้วยังสามารถวัดความสำเร็จ ตรวจสอบ และประเมินผลได้อีกด้วย
3. ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นหรือมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งในเรื่องแผนงานของโรงเรียนหรือได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ถ้ามีแผนอยู่แล้วก็จะสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่
4. สามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหาร ผู้คุมนโยบายระดับต่างๆ สามารถวินิจฉัยตัดสินใจได้มีอย่างมีหลักการและถูกต้อง
5. ทำให้ทราบข้อมูลความเป็นมาในอดีต สถานการณ์ปัจจุบัน และการประมาณการในอนาคตเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง การบริหารและการจัดการวางแผน
6. การวางแผน ทำให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า
7. การวางแผน ทำให้เกิดการร่วมมือประสานงาน การประสานแผนและโครงการทั้งในหน่วยงาน ต่างหน่วยงาน และในระดับต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกันไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นการระดมทรัพยากร เพื่อประหยัดและย่นระยะเวลาการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จได้เร็วยิ่งขึ้น

सानานจิตร์ สุคนทรทรัพย์ (2527 : 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด
  2. ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะมีจุดมุ่งหมายในการทำงานอย่างแน่นอน
  3. ช่วยลดความขัดแย้งเนื่องจากมีกำหนดขั้นตอนการทำงาน
  4. ช่วยให้อาจควบคุมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  5. ช่วยให้การพัฒนาทุกด้านทุกระดับสอดคล้องกัน
  6. ช่วยให้อาจคาดคะเนล่วงหน้า ถึงปัญหาและอุปสรรคอันเกิดขึ้นได้
- สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 82) กล่าวถึงความสำคัญในการวางแผน ไว้ดังนี้ คือ

1. ช่วยให้การบริหารงาน เป็นไปโดยสอดคล้องกัน มีการทำงานเป็นหมู่คณะร่วมมือกันทำงานและก่อให้เกิดความสามัคคีในการทำงาน
  2. การปฏิบัติงานตามแผนย่อมก่อให้เกิดการประหยัดทั้งกำลังเงิน กำลังคน และ ปัญหา
  3. ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
  4. ช่วยให้การตรวจสอบและประเมินผลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
  5. ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของผู้บังคับบัญชาให้น้อยลง โดยเฉพาะการใช้เทคนิคการมอบอำนาจหน้าที่จะได้ผลดีมาก
  6. จะสามารถระดมกำลังคนและทรัพยากรต่างๆขององค์การมาใช้อย่างทั่วถึง
  7. ช่วยให้การขยายและการปรับปรุงองค์การ ดำเนินไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว
- การวางแผน มีความสำคัญและมีประโยชน์สำหรับผู้บริหารการศึกษา เพื่อเป็น เครื่องมือในการเสริมสร้างความพร้อมของการบริหารงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ถ้าผู้บริหารวางแผนดีก็เท่ากับได้ทำสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง และสามารถกำหนดทิศทางในการทำงาน รู้เป้าหมายในการทำงาน และการวางแผนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหาร ทั้งนี้ เพราะการวางแผนช่วยให้การเตรียมการแก้ปัญหาล่วงหน้า ช่วยตรวจสอบควบคุมงานอย่างเป็น ระบบและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารควบคุมนโยบายให้ดำเนินไปในทิศทางที่แน่นอน ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ก่อให้เกิดความร่วมมือสามารถทำงานเป็นทีม กระจาย ความรับผิดชอบ ไม่ซ้ำซ้อน อันจะเป็นผลให้ลดความขัดแย้งในหน่วยงาน และการวางแผน ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ (วิวัฒน์ คำสีไหม. 2537 : 20 ; สมบัติ เปี่ยม สมบูรณ์. 2536 : 12)

ประมวล เสนาฤทธิ์ (2526 : 2-3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนไว้ ดังนี้

1. การวางแผนเป็นเครื่องมือช่วยให้มีการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์
2. การวางแผนเป็นศูนย์กลางการประสานงาน
3. การวางแผนทำให้การปฏิบัติการต่างๆเป็นไปโดยประหยัด มีประสิทธิภาพ และ เกิดประสิทธิผล
4. การวางแผนเป็นเครื่องมือในการควบคุมของนักบริหาร เพื่อติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่ต้องการ

กฤษณา โอภาสวัฒนา (2528 : 15 - 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

1. ทำให้การทำงานมีจุดหมายในอนาคต หรือแนวทางค่อนข้างชัดเจนเพราะมีการ เตรียมการและแก้ไขปัญหาล่วงหน้าไว้
2. แผนจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสะดวกอย่างมากทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน

3. สามารถปรับปรุงและแก้ไขได้ทันเวลาที่ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้น หรือมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ อันเนื่องมาจากความจำเป็นของหน่วยงาน หรือผลกระทบจากภายนอก

4. สามารถใช้เป็นเครื่องมือ ให้ผู้บริหารสามารถควบคุมนโยบายในระดับต่างๆ และช่วยให้ผู้บริหารวินิจฉัยและตัดสินใจได้อย่างมีหลักเกณฑ์และถูกต้อง

5. ทำให้ทราบข้อมูลในเรื่องต่างๆ ทั้งความเป็นมาในอดีต สถานการณ์ปัจจุบันและการประมาณการในอนาคต

6. การวางแผนทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและได้ผลคุ้มค่า

7. ช่วยลดความขัดแย้งในหน่วยงานได้

จากการศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายๆ ท่านพอสรุปได้ว่า การวางแผนมีความสำคัญสำหรับผู้บริหาร ช่วยในการนิเทศ กำกับและติดตามผลงานทำให้ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายรู้เป้าหมายรู้จักทิศทางในการทำงาน ช่วยให้เกิดขวัญและกำลังใจ ก่อให้เกิดการทำงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างประหยัดเกิดประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด

กระบวนการวางแผน

กระบวนการวางแผน เป็นกระบวนการที่มีลำดับขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มต้นถึงสิ้นสุดเป็นวงจรต่อเนื่องหลายขั้นตอน นักวิชาการด้านวางแผน ได้กำหนดขั้นตอนของการวางแผนไว้แตกต่างกันดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ข : 51 - 52) ได้สรุปเป็นขั้นตอนใหญ่ๆ ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา

1.1 การเตรียมการศึกษา

1.2 การตั้งคณะทำงาน

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4 การวิเคราะห์สารสนเทศ

1.5 การกำหนดปัญหาความต้องการและลำดับความสำคัญ กำหนดกรอบแนว

ทางแก้ปัญหาและพัฒนา

2. ชั้นจัดทำแผน

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแผน

2.2 กำหนดนโยบาย

2.3 การกำหนดเป้าหมาย

2.4 การกำหนดมาตรการ กลยุทธ์

2.5 การกำหนดกรอบโครงสร้างของแผนงาน และวงเงินงบประมาณ

- 2.6 การจัดทำรายละเอียดโครงการ
3. ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ
  - 3.1 การตรวจสอบความพร้อม
  - 3.2 การมอบหมายงาน และกำกับงาน
  - 3.3 การอำนวยความสะดวก
  - 3.4 การจัดการ
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล
  - 4.1 การประเมินก่อนดำเนินการ
  - 4.2 การประเมินระหว่างดำเนินการ
  - 4.3 การประเมินหลังการดำเนินการ

สมบัติ เปี่ยมสมบูรณ์ (2536 : 17) ได้สรุปกระบวนการวางแผนที่เหมาะสม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนสำรวจความพร้อมของโรงเรียน ในด้านระบบบริหาร บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และข้อมูลต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในการวางแผน
2. ขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ร่วมมือกันประชุมศึกษาหาทางเลือกที่ดีที่สุด เสนอแผนให้หน่วยเหนือพิจารณาและอนุมัติ
3. ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นนำแผนที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติ
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นสุดท้ายที่จะทำให้ครบวงจรการปฏิบัติงานคือต้องติดตามผลและประเมินผล สรุปผลแล้วรายงานให้หน่วยเหนือทราบตามขั้นตอนรวมทั้งการนำเอาผลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนหรือการปรับแผนในปีการศึกษาต่อไป

ในการวางแผนนั้น อนันต์ เกตุวงศ์ (2526 : 62-74) ได้กล่าวว่า การวางแผน ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน
2. ขั้นการปฏิบัติตามแผน
3. ขั้นการประเมินผล

สมพงศ์ เกษมสิน (2526 : 92-97) ได้แบ่งขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการวางแผนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินสภาพการณ์ปัจจุบัน
3. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
4. การปฏิบัติตามแผน
5. การติดตามและปรับปรุงแผน

เจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2529 : 29-31) ที่มีแนวคิดว่ กระบวนการวางแผนการศึกษามี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน
2. ขั้นตอนการวางแผน
3. ขั้นตอนการจัดแผน
4. ขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดของแผน
5. ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ
6. ขั้นตอนการประเมินผล

อุทัย บุญประเสริฐ (2527 : 50-57) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การเตรียมการสำหรับการวางแผน
2. การพัฒนาแผนงานหรือการวางแผนเพื่อเริ่มงาน
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
4. การกำหนดด้านการติดตามควบคุม กำกับ และประเมินผล
5. การปรับแผน หรือการจัดทำแผนให้ดีขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายๆท่านพอสรุปได้ว่า กระบวนการวางแผน ประกอบด้วย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. การวางแผน
3. การปฏิบัติตามแผน
4. การประเมินผล

แผนปฏิบัติการประจำปี

การวางแผนในการบริหารโรงเรียน เป็นการกำหนดผลที่ต้องการในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนระยะไกลหรือระยะใกล้ พร้อมวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ได้รับการคัดเลือกกลับกรองแล้วเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการ

โรงเรียนประถมศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด เพราะผลการจัดการประถมศึกษาจะเป็นเช่นใดนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นสำคัญ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การศึกษาระดับประถมศึกษาประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ การบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดีนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องอาศัยการวางแผน และการจัดการที่ดี การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนา

คุณภาพนักเรียนนั้น ต้องเป็นกระบวนการบริหารที่มีการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน โดยแผนนั้น เกิดจากการวางแผนแบบการมีส่วนร่วม มีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพ โรงเรียน และที่สำคัญ คือมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความ มุ่งมั่นในการพัฒนางาน จัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน มีการประสานความร่วมมือ จากทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาโรงเรียน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 ก : 6 - 10 ; 54 - 55) การบริหารงานใน โรงเรียนประถมศึกษา เป็นภารกิจที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่จัดให้ กับประชาชนทุกคน เพื่อสร้างคุณสมบัติ และคุณลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อพลเมืองเอง และต่อ ประเทศชาติบ้านเมือง ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาถือว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มี บทบาทสำคัญยิ่งต่อการใช้ทรัพยากรทุกประเภทของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัด การศึกษาตามภารกิจของโรงเรียน การวางแผนในการบริหารในสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นจะ ต้องจัดทำเป็นโครงสร้างของแผนงาน ให้สอดคล้องกับงานที่สำคัญของสถานศึกษา แล้วค้นหา ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาด้านต่างๆเพื่อกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติจัดทำในอนาคต ให้ส่งผลโดยตรงกับความสำเร็จทางวิชาการของโรงเรียน (อุทัย บุญประเสริฐ. 2538 : 16-25)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ก : 39 - 53) ได้กำหนด ระดับและโครงสร้างของแผนบริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. แผนบริหารโรงเรียน ประกอบด้วยกลุ่มของแผนงาน 6 แผนงาน
2. แผนประกอบด้วยกลุ่มของโครงการ
3. โครงการประกอบด้วยกิจกรรม หรือรายละเอียดของโครงการ

แผนบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแผนระยะสั้นหนึ่งปีการศึกษา จัดทำในรูป ของแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แผนเฉพาะกิจ เฉพาะเรื่อง ซึ่งอาจเป็นแผนแก้ปัญหา หรือขจัดข้อบกพร่อง หรือเป็นแผนที่กำหนดความต้องการในอนาคต หรือทั้งสองลักษณะร่วมกัน แผนลักษณะนี้อาจ ทำเป็นช่วงสั้นๆ หรือตลอดปีการศึกษาก็ได้

2. แผนสำหรับงานประจำ ซึ่งต้องทำอยู่แล้ว เช่น แผนดำเนินการเกี่ยวกับการ ประเมินผลการเรียน การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 53-70) ได้กล่าวถึง การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนโดยทั่วไป แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นเรื่องทั่วไปของโรงเรียน สรุปแต่ละแผนและโครงการของโรงเรียน กระบวนการ และองค์ประกอบ ขั้นตอน และระยะเวลาปฏิบัติงานงบประมาณในการพัฒนา โรงเรียน

ส่วนที่ 2 เป็นรายละเอียดของงานและโครงการที่โรงเรียนจัดทำ ในส่วนของ โครงการนี้ ถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งเนื่องจากเป็นส่วนที่กำหนดรายละเอียดของการ

ดำเนินการ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล ลำดับความสำคัญของโครงการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทรัพยากรที่ต้องการ วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน แผนควบคุมกำกับและติดตาม และแผนการประเมินผล

แผนปฏิบัติการประจำปี จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุม กำกับกับการบริหารงาน เพราะมีรายละเอียดของการดำเนินงาน หรือโครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณไว้อย่างชัดเจน และเป็นเครื่องมือของการบริหารงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 ก : 79 – 88 ; อุทัย บุญประเสริฐ. 2527 : 60)

นักบริหารจะต้องรู้จักแสวงหาข้อมูลและสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการวางแผน และการตัดสินใจดำเนินงานทางการศึกษา รู้จักวางแผนการบริหาร (Administrative Planning) และการจัดทำแผนปฏิบัติการต่างๆ และจะช่วยผู้บริหารมองเห็นสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตไว้ล่วงหน้าและมีความหวังจะได้ผลงานที่ถูกต้องตามที่ต้องการ (ศิริวัฒน์ นิจนตร. 2540 : 5 ; 355)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การวางแผน เป็นเครื่องมือของผู้บริหารและเป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ โดยอาศัยกระบวนการบริหารเพื่อจะได้กำหนดงานในอนาคต อันจะนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 85 – 86) ได้กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับได้มีการวางแผนและใช้แผนเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน ได้ระบุว่า ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ หรือเป็นโรงเรียนในอุดมคติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา นั้น โรงเรียนจะต้องทำแผนปฏิบัติงาน 2 ประเภท คือ

- 1.แผนแม่บท หรือ แผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan)
- 2.แผนปฏิบัติการประจำปี (Operation Plan)

ความหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี ตามแนวทัศน์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแผนที่มีการกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เป็นแผนระยะสั้นที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตจำกัดของงานเฉพาะด้านที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการจะมีรายละเอียดที่ต้องระบุถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งในด้านวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 82) เป็นแผนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าประสงค์ระยะสั้น และหน่วยงานจะใช้แผนปฏิบัติการสำหรับปฏิบัติการกิจให้สำเร็จเป็นปึกแผ่นไป (ประชุม รอดประเสริฐ. 2535 : 124) เป็นแผนที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร เพื่อทำให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และจะมีรายละเอียดในการดำเนินการมากกว่าแผนกลยุทธ์ (สมยศ นาวิการ. 2538 : 82)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 115) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยปกติ โรงเรียนจะเริ่มจัดทำเมื่อได้รับแจ้งการจัดสรรงบประมาณประจำปี จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และก่อนที่โรงเรียนจะทำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติก็ต้องเสนอแผนปฏิบัติการให้คณะกรรมการโรงเรียนได้พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 86) ยังได้กล่าวว่า เป็นการแสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานในรอบหนึ่งปีการศึกษา เพื่อเป็นกรอบหรือแนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียน เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในรอบปี

กล่าวโดยสรุปแล้ว แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแผนระยะสั้น เป็นแผนที่มียุทธศาสตร์เวลาภายในหนึ่งปี มีขอบเขตจำกัดของงานเฉพาะด้าน เพื่อประกอบการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรเพื่อทำให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและเป็นแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจัดสรร จะมีรายละเอียดที่ต้องระบุถึงบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ เป้าหมายและขั้นตอนในการปฏิบัติ

การวางแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับแผนในขั้นสุดท้าย ตัวของแผนจะมีลักษณะเป็นแผนเพื่อการบริหารงานโดยเฉพาะ ดังนั้น กระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปี จึงสอดคล้องสัมพันธ์กับกระบวนการบริหารโรงเรียน กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ต้องศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการที่ชัดเจนแล้วนำไปวางแผนเพื่อปฏิบัติในระยะเวลาหนึ่งปี นำแผนปฏิบัติการที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด เพราะขั้นสุดท้ายก็คือ การประเมินแผนปฏิบัติการ เพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 55-59) ได้กำหนดให้ โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศได้ใช้แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ซึ่งพิจารณาได้จากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 มาตรฐานการบริหารโรงเรียน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความ ต้องการและทันต่อการใช้งาน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แผนของโรงเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน มีเป้าหมายชัดเจนและมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดระบบงานชัดเจน คล่องตัวในการปฏิบัติงานตรงตามความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมบุคลากรให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศให้ดำเนินงานบรรลุตามแผน

ในเรื่องนี้ สำนักงานทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ (2540 : บทนำ) ได้กล่าวว่าการจัดทำแผนในระดับโรงเรียนตามกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีการ

จัดทำธรรมนูญโรงเรียน (แผนพัฒนาแม่บท) และแผนระดับรองลงมาตามความจำเป็น และเหมาะสม

ธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) คือ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จะเกิดขึ้นในเวลาที่กำหนดนั้นว่า โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของชุมชนและสังคม

แผนปฏิบัติการประจำปี (Annual Development Plan) เป็นแผนที่ได้กำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของแต่ละปี เป็นการรวบรวมแผน หรือโครงการทั้งหมดทุกงาน หรือกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (อำภา บุญช่วย. 2537 : 59)

อุทัย บุญประเสริฐ (2538 : 52 – 66) กล่าวว่า สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ประกอบด้วย

1. สรุปแผนปฏิบัติการ แสดงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือจุดเน้นในการทำงานในช่วงของปีงบประมาณนั้นๆ
2. บัญชีรายชื่อโครงการตามรายงานของแผนงาน
3. งบหน้างบประมาณการใช้จ่ายรายแผนงาน แจกแจงตามหมวดเงิน และประเภทของเงิน
4. ค่าใช้จ่ายรายโครงการ จำแนกตามรายแผนงาน
5. ค่าใช้จ่ายตามหมวดเงิน ประเภทของเงินตามฝ่าย หมวดหรือกลุ่มงาน
6. ประมวลโครงการ ซึ่งเป็นการแสดงเด่นชัดในเรื่องการปฏิบัติการและกำหนดการใช้เงินหมวดต่างๆ
7. ภาคผนวก ส่วนนี้จะเป็นข้อมูลอื่นๆที่ช่วยเสริมให้ความกระจ่างต่อส่วนต่างๆในแผนปฏิบัติการ

ปราโมทย์ จันทร์นิล (2539 : 52 – 53) กล่าวว่า การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการดำเนินงานจัดทำแผนงาน หรือโครงการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหา เพื่อกำหนดความต้องการและการตัดสินใจ
2. การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรการ
3. การจัดทำแผนงานและโครงการ
4. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
5. การมอบหมายงาน
6. การแจ้งให้บุคลากรทราบแผนงาน
7. การเตรียมทรัพยากร
8. การประสานงาน

9. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลขณะดำเนินงาน

10. การประเมินผลการดำเนินงานและนำผลประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแผนงานหรือโครงการในแผนปฏิบัติการในปีต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 59-60) ได้กล่าวว่า แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแผนที่ได้กำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของแต่ละปี เป็นการรวบรวมโครงการทั้งหมดทุกงาน หรือกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งประกอบด้วย

1. ประวัติโรงเรียน
2. นโยบายโรงเรียน
3. คำขวัญ
4. แผนที่แสดงเขตบริการ
5. แผนที่ผังบริเวณโรงเรียน
6. แผนภูมิการบริหารโรงเรียน
7. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน
8. สรุปแผนและโครงการของโรงเรียน
  - 8.1 สรุปการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน
  - 8.2 สภาพปัจจุบัน และปัญหา
  - 8.3 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย
  - 8.4 การดำเนินงาน
  - 8.5 งาน และโครงการ
  - 8.6 การประเมิน
9. งานที่ควรจัดทำในโรงเรียน
10. ตารางกำหนดการปฏิบัติงาน
11. สรุปงาน และโครงการของโรงเรียน
12. งบประมาณที่ได้รับ
13. รายละเอียดของงาน และโครงการ
  - 13.1 งานวิชาการ
  - 13.2 งานบุคลากร
  - 13.3 งานกิจการนักเรียน
  - 13.4 งานอาคารสถานที่
  - 13.5 งานธุรการและการเงิน
  - 13.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การมีแผนปฏิบัติการประจำปี ก็เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ใช้เป็นคู่มือในการทำงาน ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้ผู้บริหาร ใช้บริหาร และควบคุมได้ถูกต้องและเหมาะสม

โดยสรุปแล้ว การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาชั้นนั้น เพราะเป็นการสรุปรวมข้อมูลพื้นฐานต่างๆเกี่ยวกับโรงเรียน รายละเอียดในการปฏิบัติงานตลอดปีไว้ในที่เดียวกัน ทำให้สามารถมองเห็นภาพรวม และทิศทางในการดำเนินงานได้ชัดเจน สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย

1. เรื่องทั่วไปของโรงเรียน
2. สรุปแผนและโครงการของโรงเรียน
3. กำหนดการปฏิบัติงานและการควบคุม กำกับ และติดตามโครงการ
4. สรุปงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาโรงเรียน

ส่วนที่ 2 รายละเอียดของงานและโครงการ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานธุรการและการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน

ในการดำเนินการตามแผน หรือการนำแผนไปสู่การปฏิบัตินั้น เป็นภารกิจของโรงเรียนในการดำเนินการตามแผน หรือการนำแผนไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมนั้น จะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีขั้นตอนในการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางไว้ดังนี้

อนันต์ เกตุวงศ์ (2526 : 67 - 74) ได้กล่าวถึงการลงมือในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการว่า เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ ซึ่งมีหลัก 14 ประการ คือ

1. ผู้ปฏิบัติตามแผน นำแผนที่ได้รับอนุมัติแล้วไปเพื่อดำเนินการ
2. ผู้ปฏิบัติตามแผนจะต้องทำความเข้าใจในส่วนประกอบต่างๆทางเทคนิคของแผน
3. การทำความเข้าใจในส่วนต่างๆของแผน โดยเน้นถึงปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการ เฉพาะด้าน หรือเทคนิค แต่มุ่งเน้นไปทางด้านมนุษย์สัมพันธ์
4. การกำหนดบทบาทของผู้ดำเนินการตามแผน
5. การเตรียมบุคลากรผู้ปฏิบัติตามแผนและการกำหนดมอบหมายความรับผิดชอบ
6. การเตรียมแผนดำเนินการหรือแผนปฏิบัติงาน

7. การดำเนินการตามแผนตามกระบวนการทุกชั้นตอนที่กล่าวมา เป็นการเตรียมงานล่วงหน้าเพื่อดำเนินการตามแผน จึงมีลักษณะงานของการวางแผนอยู่ด้วย

8. การแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องในองค์กรทราบถึงโครงการ

9. การแปลความหมายของแผนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ

10. การชี้แจงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบถึงความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม

11. การรวบรวมข้อมูลและตัวเลขต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของแผน

12. การตรวจสอบและประเมินผลข้อมูลและตัวเลข

13. การปรับปรุงแผนให้เหมาะสม

14. การรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนตั้งแต่ต้นจนถึงการสิ้นสุดของแผน

การปฏิบัติตามแผน เป็นการนำแผนที่กำหนดไว้ใช้ปฏิบัติจริง ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ก็จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนไปตามที่ได้กำหนดไว้ในแผน ความสำเร็จของการนำแผนไปสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับ ได้มีการเตรียมการก่อนการดำเนินการไว้ดีเพียงใด เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ เตรียมวิธีการให้คนร่วมมืออย่างไรไม่มีความสับสน และได้มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงการ การจัดกลไกในการปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน การมอบอำนาจหน้าที่ การอำนวยความสะดวก การสั่งการ การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ (มาโนช กล้องเจริญ. 2531 : 37 ; สนานจิตร์ สุคนธทรัพย์. 2527 : 51 - 79) เป็นการนำโครงการต่างๆในแผนไปปฏิบัติกันนั้น จะต้องมีการจัดสรรคน เงิน และวัสดุให้กับแต่ละโครงการ รวมทั้งการกำหนดระยะเวลาของโครงการด้วย และยังเป็นการใช้วิธีการทางการบริหาร เช่น การมอบอำนาจ การประสานงาน การให้คำปรึกษา การมอบหมายความรับผิดชอบ การกำหนดวิธีการส่งผลกลับคืน และขั้นตอนสุดท้ายคือ การควบคุมการปฏิบัติงาน (คิลก บุญเรืองรอด. 2534 : 139) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติและความสามารถต่างๆ เช่น ทักษะในการปฏิบัติงาน ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล และความสามารถ หรือทักษะในการคิดและมองการณ์ไกล (กมล ส่งวัฒนา. 2534 : 4 - 5)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 94) ได้เห็นว่ากระบวนการวางแผนที่แท้จริง อยู่ที่การนำแผนไปปฏิบัติจริง และส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้กิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนควรได้ดำเนินการในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติจริง มีดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มงาน โดยตรวจสอบและเตรียมพร้อมด้านปัจจัยคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการดำเนินงาน ปลูกจิตสำนึกและอุดมการณ์ให้บุคลากรร่วมปฏิบัติงานตามนโยบายและแผน ด้วยความรับผิดชอบ ตลอดจนจัดทำปฏิทินกำกับกับการปฏิบัติงานทุกโครงการที่แสดงให้เห็นทั้งช่วงเวลาปฏิบัติและผลงานที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น

2. การอำนวยความสะดวกและการประสานงานให้กลไกและบุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานเต็มศักยภาพที่มีอยู่และเกื้อกูลต่อกัน

3. การนิเทศ กำกับและติดตามผล ซึ่งจะต้องจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูมีการประชุมพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการประชุมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การดำเนินการตามแผน เป็นขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยมีการกำหนดบทบาทของบุคคลในการดำเนินการให้ชัดเจน มีการมอบหมายงาน การประสานงาน การนิเทศ กำกับ ติดตามผลขณะดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานและปรับแผนให้เหมาะสม พร้อมทั้งรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในการบริหาร

แผน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการพิจารณากำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติในอนาคต (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. 2543 : 12) ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ข : 51) ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคของการนำแผนปฏิบัติการไปใช้ ดังนี้

1. ปัญหาการประเมินความเป็นไปได้และการตรวจสอบความพร้อม
2. ปัญหาการมอบหมายงาน และกำกับงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี
3. ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวก การประสานงาน
4. ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรตามแผนปฏิบัติการประจำปี

ปัญหาต่างๆในเรื่องนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 99) ได้กล่าวถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากการวางแผน และการนำแผนไปใช้ ไว้ดังนี้

1. ขาดความรู้ทางหลักวิชาการเกี่ยวกับการวางแผน
2. ขาดข้อมูลและข่าวสารที่ดีในการนำมาใช้ในการวางแผน
3. ผู้วางแผนไม่ให้ความสำคัญในหลักวิชาการเกี่ยวกับการวางแผนอย่างเพียงพอ คือ วางแผนตามความเคยชิน หรือตามอารมณ์

4. วัตถุประสงค์และนโยบายไม่แน่นอน ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่การดำเนินการตามแผน

5. การนำเอาผลประโยชน์ส่วนตัวมาพัวพันกับแผนงานนั้น
6. จากสิ่งแวดล้อม
7. ขาดปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน

จากแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวที่เกี่ยวกับแผนนั้น เป็นปัญหาที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ประชุม รอดประเสริฐ (2535 : 105-106) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับแผนไว้ ดังนี้

1. ความยากลำบากในการหาข้อมูลและสมมุติฐานที่ถูกต้องแน่นอน

2. ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว

3. ความไม่แน่นอนของปัจจัยภายในองค์กร การ เช่นบุคคลภายในหน่วยงาน นโยบายของหน่วยงาน

4. ความไม่แน่นอนของปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยที่ยากแก่การควบคุม เช่นบรรยากาศทางการเมือง การเรียกร้องของกลุ่มบุคคล และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

5. เวลาและค่าใช้จ่ายในการวางแผนและการดำเนินการตามแผน

ปรัชชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (ม.ป.ป. : 306-309) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. เกี่ยวกับผู้บริหารระดับสูง ไม่มีความเชื่อ ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ผู้บริหารระดับกลางและระดับต่ำก็อาจปล่อยปละละเลยในการวางแผนในระดับต่ำลงมา ไม่ควบคุมการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งไม่มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของแผน

2. การวางแผนต้องอาศัยทรัพยากรต่างๆ ทั้งบุคคล งบประมาณ พลังอุปกรณ์ เวลา เทคโนโลยี การลงทุน ในการวางแผนอาจจะไม่ให้เกิดตอบสนองในระยะเวลาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญน้อย หรือไม่มีความสำคัญเลย

3. การวางแผนต้องอาศัยข้อมูล การนั่งเทียนเขียนแผนอาจเป็นภัยต่อองค์กรมากกว่าการไม่มีแผนใดๆเลยก็ได้ ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมีแนวโน้มตรงกัน ทันท่วงทีเหตุการณ์มีความสำคัญยิ่งการใช้ข้อมูลที่ได้มาในลักษณะยกเมฆสำหรับการวางแผน ถือว่ามีภัยต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่ง จากการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติในกระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนนั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหา เพื่อกำหนดความต้องการและการตัดสินใจ

2. ปัญหาด้านการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรการ

3. ปัญหาในด้านการจัดทำแผนและโครงการเป็นรูปเล่ม

4. ปัญหาการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

5. ปัญหาการมอบหมายงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน

6. ปัญหาในการแจ้งให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ

7. ปัญหาด้านการเตรียมทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติการตามแผนที่กำหนด

8. ปัญหาด้านการประสานงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี

9. ปัญหาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลขณะดำเนินการ

10. ปัญหาด้านการประเมินการดำเนินงานและนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง แผนงานและโครงการในปีต่อไป

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ (2543 : 3) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด มักเข้าใจเรื่องของแผนว่า เป็นการจัดทำเอกสารที่เรียกว่าแผนให้เสร็จเป็นรูปเล่ม เมื่อจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ถือว่าเสร็จพันธกิจในการวางแผน ไม่นำเอาแผนไปใช้ในการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดและนำไปสู่ความล้มเหลวในการบริหารงาน ไม่นำแผนที่วางไว้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะงานวิชาการ ดังที่ ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ (2526 : 245) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน

จากแนวคิดและหลักการดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน คือผู้ที่มีความสำคัญที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น และทำให้ภารกิจของโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ภารกิจหลักของโรงเรียนประถมศึกษาที่รับผิดชอบ มี 6 งานหลัก คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งทั้ง 6 งานหลักนี้ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจะต้องเป็นผู้มีแผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร ถ้าผู้บริหารโรงเรียน บริหารงานโดยไม่มีแผนเป็นเครื่องมือ ก็จะทำให้เกิดความล้มเหลวในด้านการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ต่าง ๆ กัน แต่ละแนวทัศนะเป็นไปตามกรอบความคิดที่แตกต่างกัน ดังนี้

การบริหาร เป็นการใช้ศาสตร์ และศิลปะการนำเอาทรัพยากรการบริหารมา ประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เป็น กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ และเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน

เจนวิทย์ ผาสุข (2529 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารว่า เป็น กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันทำงานโดยใช้ศาสตร์ ศิลปะ และทรัพยากร การบริหารมาจัดดำเนินการตามกระบวนการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11 (2539 : 131) ได้กล่าวว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน ซึ่ง วิโรจน์ สารัตนะ (2542 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร

กล่าวโดยสรุป จากแนวความคิดหลายๆท่าน ดังที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือการทำงาน โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการศึกษา

ในด้านการบริหารการศึกษา นั้น มีผู้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย ดังนี้

เจนวิทย์ ผาสุข (2529 : 10) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์รวมทั้งทรัพยากร การบริหารจัดการ ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคมที่บุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่ และเป็นการให้บริการในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อดำเนินงานรวมทั้งปรับปรุง ส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น และการบริหารการศึกษา เป็นการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการวัดผล ในการทำงานที่จะจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กนั่นเอง ส่วนแนวคิดของ อุทัย ธรรมเดโช (2531 : 40) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่บุคคลร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม

กล่าวโดยสรุปแล้ว การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันทำงานด้านการศึกษา โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้งานด้านการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการบริหาร

การบริหารไม่ว่าจะเป็นการบริหารรัฐกิจ การบริหารธุรกิจ (Business Administration) หรือการบริหารการศึกษา (Educational Administration) ก็ตาม จะมีกระบวนการที่ดำเนินงานและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป

อุทัย ธรรมเดโช. (2531 : 48) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหาร ตามทฤษฎี POSDCoRB Model ซึ่งศาสตราจารย์ Luther Gulick และ Lyndall Urwick ได้สรุป กระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ คือ

1. P = Planing หมายถึง การวางแผน เป็นเรื่องการใช้พิจารณา ประสานนโยบายกับการพยากรณ์ผลในอนาคต แผนที่ดีที่สุด คือ แผนที่มีความแม่นยำในการพยากรณ์ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

2. O = Organizing หมายถึงการจัดการหน่วยงาน ได้แก่ การแบ่งหน่วยงาน (Division of Work) ในการบริหาร นั่นคือว่า การจัดหน่วยงาน หรือการแบ่งส่วนราชการ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งโดยวิเคราะห์สภาพการทำงานเป็นหน่วยงานหลัก (Line)

3. S = Staffing หมายถึง การจัดหาหรือจัดบุคคลเข้าทำงานโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของงานและบุคคล (Competent Man for Competent Job)

4. D = Directing หมายถึง การอำนวยความสะดวก การควบคุม และการนิเทศงาน ตลอดจนคิดปะในการบริหารงาน

5. Co = Coordinating หมายถึง การร่วมมือประสานงาน ปัจจัยสำคัญยิ่งในการบริหารหน่วยงาน คือ การฝึกกำลังบุคลากร

6. R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน รวมถึง การประชาสัมพันธ์ด้วย

7. B = Budgeting หมายถึง งบประมาณหรือเรื่องการเงิน หมายถึงระบบและกรรมวิธีที่เกี่ยวกับการงบประมาณ และการเงิน ตลอดจนการใช้เทคนิคด้านงบประมาณ เป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน

อ้าภา บุญช่วย (2537 : 10) ได้กล่าวถึงกระบวนการการบริหารว่ามีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน

เจนวิทย์ ผาสุธ (2529 : 43-44) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของ อังรี ฟาโยล (Henri Fayol) ว่าประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planing) หมายถึง การกระทำก่อนการลงมือในการทำงาน

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึงการจัดโครงสร้างของงานและกำหนดหน้าที่ของบุคคล

3. การสั่งการ (Commanding) หมายถึง การสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การเชื่อมโยงงานทุกฝ่ายให้ผสมกลมกลืนกัน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การกระทำกับการดูแลงาน ให้การดำเนินงานทุกอย่างขององค์การเป็นไปตามแผนที่วางไว้

นอกจากนี้ เจนวิทย์ ผาสุธ (2529 : 43 - 44) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารของสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกาไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planing)

2. การจัดทรัพยากรการบริหาร (Allocating)

3. การกระตุ้นบำรุงกำลัง (Stimulating)

4. การประสานงาน (Coordinating)

5. การประเมินผลงาน (Evaluating)

กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ รัสเซล ที เกร็ก (Russel T.Gregg) มีดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision-Making)

2. การวางแผน (Planing)
3. การจัดองค์การ (Organizing)
4. การติดต่อสื่อสาร (Communicating)
5. การใช้อิทธิพลกระตุ้น (Influencing)
6. การประสานงาน (Coordinating)
7. การประเมินผลงาน (Evaluating)

ในการบริหารงานซึ่งมีกระบวนการบริหารตามแนวคิดที่ได้นำเสนอโดยสรุปนั้น สิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญ คือ ทักษะทางการบริหาร (Management Skills) เพราะถือว่าการบริหารนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำงาน ดังที่ วิโรจน์ สารัตนะ (2542 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องทักษะทางการบริหาร ดังนี้

1. ทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skill) หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะ ซึ่งเหมาะกับผู้บริหารระดับต้น
2. ทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relation Skill) หมายถึง การมีความสามารถในการทำงานร่วมกันกับคนอื่นหรือเข้ากับคนอื่นได้ดีซึ่งเหมาะสมกับผู้บริหารระดับกลาง
3. ทักษะเชิงมโนทัศน์ (Conceptual Skill) หมายถึง ความสามารถในการมององค์การโดยภาพรวมกับความสัมพันธ์ภายนอกและความรู้ที่สามารถจะวินิจฉัยและประเมินปัญหาต่างๆได้ ซึ่งทักษะนี้เหมาะกับผู้บริหารระดับสูง

สำหรับการบริหารงานนั้นมีปัจจัยที่สำคัญในการบริหาร ได้แบ่งปัจจัยการบริหารออกเป็น 4 M's คือ

1. Man หมายถึงคน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะคนเป็นปัจจัยที่มีชีวิต มีความรู้สึก นึกคิด มีอารมณ์
2. Money หมายถึง เงินหรืองบประมาณไม่ว่าในการดำเนินการในเรื่องใด ถ้าขาดเงินหรืองบประมาณแล้วจะทำให้งานนั้นสะดุด
3. Material หมายถึง วัสดุอุปกรณ์
4. Management หมายถึง การจัดการงานหรือกิจกรรมใด ถ้ามีการจัดการที่ดีจะทำให้งานนั้นบรรลุผลได้

การบริหารงาน เป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร มีกระบวนการในการทำงานหรือขั้นตอนในการบริหารที่เป็นระบบและจะต้องมีปัจจัยในการบริหารที่สำคัญ คือ คน เงิน หรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่ดี จึงจะทำให้การบริหารงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายของกระบวนการบริหารของนักการศึกษาต่างๆ จะสังเกตได้ว่า กระบวนการบริหารจะประกอบไปด้วย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. การวางแผน โดยจะต้องคำนึงถึงบุคลากร งบประมาณและการจัดรูปแบบขององค์กร
3. การดำเนินงานตามแผนซึ่งประกอบด้วย การประสานงาน การควบคุมงานและการสั่งการ
4. การประเมินผล และการรายงาน ผลการดำเนินการและผลกระทบ

กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ได้มีผู้ให้แนวคิดการบริหารงานวิชาการไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ เป็นกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาศึกษาของเด็กให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดในการส่งเสริมวิชาการในโรงเรียน คือผู้บริหารและครูในโรงเรียน และเป็นการบริหารการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนตลอดจนการผลิต คิดค้นอุปกรณ์ประกอบการเรียน ให้การสนับสนุนทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นให้กับผู้เรียน

ภิญโญ สาธร (2526 : 324) ได้กล่าวว่า เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ องค์กร อินทรมพรรย (2526 : 161) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ พอที่จะนำมาหาเลี้ยงชีพได้ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนประถมศึกษา นั้นเป็นการจัดเพื่อสนับสนุนการวิชาการนั่นเอง และสอดคล้องกับ อุทัย ธรรมเคโซ (2531 : 76) ได้กล่าวว่า เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุด และสัมพันธ์กับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 2) ได้กล่าวว่า เป็นการบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 16 ; อ้างถึงใน เจนวิทย์ ผาสุข. 2529 : 34) ได้กล่าวถึงการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

- 1.งานวิชาการ
- 2.งานบุคลากร
- 3.งานกิจการนักเรียน
- 4.งานธุรการและการเงิน
- 5.งานอาคารสถานที่

6.งานสัมพันธ์กับชุมชน

ในงานทั้ง 6 งาน งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลัก หรือหัวใจสำคัญของโรงเรียนและมีความสัมพันธ์กัน ซึ่ง อ่ำภา บุญช่วย (2537 : 5 - 6) ได้กล่าวถึง การจัดกระบวนการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของงานบริหารที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการแบ่งออกได้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนจะต้องวางนโยบายในการปฏิบัติงานวิชาการ ระบบงาน กำหนดวิธีการ จัดบุคคลในการปฏิบัติงาน จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติการ เพื่อให้ดำเนินไปตามเป้าหมายของแผนงานและโครงการ การวางแผนงานจะต้องระดมกำลังในโรงเรียน ได้แก่ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและโครงการ

2. การติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ ผู้บริหารควรจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อติดตามงานให้รู้ จะช่วยให้สะดวกในการควบคุมและติดตามผลงานให้ดำเนินไปตามแผน

3. การประเมินผล เป็นการประเมินระบบงานหรือแผนงานที่วางไว้ การประเมินผลจะต้องประเมินเป็นระยะๆ เมื่อสิ้นสุดโครงการหรือแผนงาน จะได้ว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือต่ำกว่าเป้าหมายจะได้หาทางปรับปรุงต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 19-24) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นคนที่ตื่นตัวในงานบริหารวิชาการ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องงานวิชาการ ตลอดจนเข้าใจความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย และกระบวนการ การบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นผู้นำให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งกระบวนการบริหารงานวิชาการ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 5) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. ขั้นก่อนดำเนินการ

2. ขั้นการดำเนินงาน

3. ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ

การบริหารวิชาการมีความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารทุกคนต้องรับผิดชอบวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะเป็นหน้าที่ของโรงเรียน คือ การให้บริการทางวิชาการโดยทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมี

ประสิทธิภาพ เป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นชีวิตจิตใจของสถาบันที่เดียว ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตสถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น (อำภา บุญช่วย. 2537 : 2-3) และได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่า เป็นงานหลักของสถานศึกษา หรือโรงเรียน ส่วนงานอื่นๆอีก 5 งาน คืองานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ชุมชน นั้น เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ และได้แบ่งสัดส่วนเวลาของงานแต่ละงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนดังนี้

1. งานวิชาการ ร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคคล ร้อยละ 20
3. งานกิจการนักเรียน ร้อยละ 20
4. งานธุรการ การเงินและพัสดุ ร้อยละ 5
5. งานอาคารสถานที่ ร้อยละ 5
6. งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 5
7. งานอื่นๆ ร้อยละ 5

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 1) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ จึงได้แบ่งเวลาในการบริหารงานออกเป็น 7 ประเภท

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. การบริหารงานบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 20
3. การบริหารงานกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
4. การบริหารงานการเงินและพัสดุ คิดเป็นร้อยละ 5
5. การบริหารงานอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5
7. การบริหารงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการในโรงเรียน จะประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น
  - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ
  - 1.2 โครงการสอน
  - 1.3 บันทึกการสอน
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

- 2.1 การจัดตารางสอน
- 2.2 การจัดชั้นเรียน
- 2.3 การจัดครูเข้าสอน
- 2.4 การจัดแบบเรียน
- 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน
- 2.6 การฝึกงาน

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและ
การส่งเสริมการจัดหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ เช่น

- 3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน
- 3.2 การจัดห้องสมุด
- 3.3 การนิเทศการสอน

4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและ
วิเคราะห์ผลการเรียน

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (2530 : 46 - 47) ได้กล่าวถึงขอบข่าย
งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาว่าประกอบด้วยต่อไปนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ
10. งานพัฒนาการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ

อำภา บุญช่วย (2537 : 4) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนประถม
ศึกษาว่าประกอบด้วยต่อไปนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา

7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ
10. งานพัฒนาการสอนกลุ่มประการณ์ต่างๆ

กล่าวโดยสรุปแล้ว การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ฉะนั้น ขั้นตอนในการดำเนินงานด้านวิชาการ จึงมีขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการจัดดำเนินการและขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือหลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทบาทของผู้บริหารกับงานวิชาการ

ผู้บริหารเป็นเสาหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม สมรรถภาพของผู้บริหาร เป็นดัชนีบ่งบอกถึงความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารได้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา จะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543 : 8) ได้แบ่งบทบาทของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter)
2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst)
3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner)
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker)
5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (Organizer)
6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager)
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator)
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator)
9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager)
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager)
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager)
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager)
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personal Manager)
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager)
15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser)
16. บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head)
17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater)

เจนวิทย์ ผาสุข (2529 : 42-45) ได้กล่าวถึงบทบาทต่างๆของผู้บริหารการศึกษา

ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่บริหารสถานศึกษา
2. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นผู้จัดระเบียบประสานงาน
3. ผู้บริหารอยู่ในฐานะผู้จูงใจ
4. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ
5. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นที่ปรึกษา
6. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นผู้ไกลเกลี่ยข้อพิพาท
7. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นผู้ตีความให้ความเข้าใจ
8. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นผู้นิเทศ
9. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นผู้วัดคุณค่าหรือผู้ประเมินผลงาน
10. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นนักประชาธิปไตยตัวอย่างและเป็นผู้สนับสนุน
11. ผู้บริหารอยู่ในฐานะเป็นผู้พยากรณ์ทางการศึกษา

อุทัย ธรรมเดโช (2531:76) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารการศึกษา ในการบริหารงานวิชาการมี 2 ประการ คือ

1. เป็นผู้นำทางการสอนหรือนิเทศการสอนหรือนิเทศการศึกษา
2. เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร ประมวลการสอน ตารางสอน สื่อการสอน แบบเรียน ห้องสมุด และการสอนต่างๆหรือเป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

อำภา บุญช่วย (2537 : 189-190) ได้กล่าวถึงปัญหาในการบริหารงานวิชาการว่า งานบริหารงานวิชาการจะไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หากผู้บริหารไม่เอาใจใส่ต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน ตัวผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ปัญหาจากตัวผู้บริหารมีได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีภาระอื่นที่จะต้องทำมากหรืออาจจะไม่เห็นความสำคัญของงานนี้ จึงเห็นได้จากส่วนใหญ่จะมอบหมายงานวิชาการให้กับผู้ช่วยดำเนินการรับผิดชอบแทน
  2. ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนใจงานวิชาการ เพราะว่าเป็นงานที่เห็นผลช้า สู้ไปพัฒนางานด้านอื่นผลสำเร็จเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากกว่า
  3. ผู้บริหารขาดการติดตามประเมินผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง
- ผู้บริหาร และคณะครู อาจารย์ในโรงเรียนจึงควรจัดสิ่งต่างๆให้สมดุล เกื้อกูลส่งเสริมแก่กันและที่สำคัญ คือไม่เน้นงานด้านอื่นๆเพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้านจนละเลยงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะข้อผูกพันของโรงเรียนที่มีต่อสังคมก็คือ ให้การศึกษาแก่เด็กให้มีคุณภาพ โดยจัดการเรียนการสอนที่ประสิทธิภาพ โรงเรียนจะมาตรฐานดีเพียงใดคงไม่เน้นเฉพาะด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานอื่นโดยเฉพาะผลงานวิชาการเป็นสำคัญ

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของวิชาการ อยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้คู่คุณธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ งาน วิชาการจึงมิใช่อยู่ที่ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ แต่งานวิชาการเป็นงานที่รับผิดชอบต่อ คุณภาพของพลเมืองและความมั่นคงของประเทศชาติ ดังที่ อ่ำภา บุญช่วย (2537:51) ได้ กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนจะทำให้ ผู้บริหารสามารถกำหนดอนาคตของหน่วยงานของคนได้ดี อีกทั้งการวางแผนยังเป็นเครื่องมือ ที่ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนา

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้บริหารถือว่าเป็นเสาหลักของการบริหารสถานศึกษา หลักการ บริหารการศึกษา คือ การมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีเทคนิควิธีการบริหาร รวมทั้งการวัดและ ประเมินผลงาน ซึ่งจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

ในกระบวนการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดภารกิจหลักของโรงเรียนไว้ โดยแบ่งออกเป็น 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานธุรการ และการเงิน
6. งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ทั้ง 6 งานในโรงเรียนประถมศึกษา งานวิชาการ ถือว่าเป็นงานหลักในการดำเนิน การ ส่วนอีก 5 งาน เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จึงได้กำหนดกรอบ ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
  - 1.1 การเตรียมการศึกษา
  - 1.2 การตั้งคณะทำงาน
  - 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 1.4 การวิเคราะห์สารสนเทศ
  - 1.5 การกำหนดปัญหา และความต้องการ และลำดับความสำคัญ กำหนดกรอบ

แนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา

2. ชั้นการวางแผน
  - 2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน
  - 2.2 การกำหนดนโยบาย
  - 2.3 การกำหนดเป้าหมาย

- 2.4 การกำหนดมาตรการ กลยุทธ์
- 2.5 การกำหนดกรอบโครงสร้างของแผนงาน และวงเงินงบประมาณ
- 2.6 การจัดทำรายละเอียดโครงสร้าง
3. ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน
  - 3.1 การตรวจสอบความพร้อม
  - 3.2 การมอบหมายงานและกำกับงาน
  - 3.3 การอำนวยความสะดวก
  - 3.4 การจัดการ
4. ขั้นตอนการติดตาม และประเมินผล
  - 4.1 การประเมินก่อนการดำเนินการ (การวิเคราะห์แผน หรือโครงการ)
  - 4.2 การประเมินระหว่างดำเนินการ (การติดตาม นิเทศ กำกับงาน)
  - 4.3 การประเมินหลังการดำเนินการ (ประเมินโครงการ และแผนหลังสิ้นสุดโครงการแล้ว)

การแล้ว)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศ และพิจารณานำผลเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

เสกสรรค์ สีใส (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อการพัฒนาการประถมศึกษาระดับอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนระดับอำเภอ ในขั้นการเตรียมการวางแผนอยู่ในระดับมีปัญหาพอสมควร ส่วนในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นในขั้นการเตรียมการวางแผนแตกต่างจากหัวหน้างานบริหารทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

พยุง นาคอ่อน (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย ปัญหาการวางแผนการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีทัศนะต่อปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมและแต่ละขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาครที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะต่อปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน คุรุปฏิบัติการณ์มีทักษะต่อปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สุมิตร เสนสม (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย ปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า

1. ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียน ทั้ง 4 องค์ประกอบ จำแนกตามขนาดของอำเภอและขนาดของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกขนาด และจัดลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ลำดับแรก ด้านการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ลำดับที่ 2 ด้านการประเมินผล ลำดับที่ 3 ด้านการวางแผน และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการดำเนินการตามแผน

2. ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ขนาด และเมื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาแล้ว พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอขนาดใหญ่และอำเภอขนาดกลาง เห็นว่า ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีปัญหาอยู่ในระดับแรก รองลงไป คือ ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผน และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการดำเนินการตามแผน

3. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนของผู้บริหารโรงเรียนตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนทุกองค์ประกอบ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งด้านขนาดของโรงเรียนและขนาดของอำเภอ ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนและขนาดอำเภอต่างกัน มีปัญหาด้านการปฏิบัติงาน การวางแผนในทุกองค์ประกอบ หรือทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

เสนาะ ศรีพิเศษ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการวางแผนของโรงเรียนตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการวางแผนของโรงเรียนใน 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการวางแผน ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นตอนติดตามและประเมินผล มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน ส่วนปัญหาการวางแผนของโรงเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียน มีปัญหาทุกขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลางทุกขนาด

สุวิมล นาคเหล็ก (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของวิทยาลัย สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในสถานศึกษาโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกขั้นตอน

สมควร อินทะรังษี (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหา การดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1.1 ชั้นเตรียมการวางแผน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางโดยมีข้อที่มีปัญหา คือ การกำหนดระยะเวลาในการจัดทำแผนไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

1.2 ชั้นดำเนินการวางแผน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีปัญหา คือ การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการของแผนงาน / โครงการในแผนปฏิบัติการ

1.3 ชั้นการปฏิบัติตามแผน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหา คือ การรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบโครงการ ทำได้ไม่ครบทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน

1.4 ชั้นการติดตามและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหา คือ การสร้างเครื่องมือการติดตาม และประเมินผลทำได้ไม่ครอบคลุมรายละเอียดของแผนงาน / โครงการที่ประเมิน

2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษา ในชั้นเตรียมการวางแผนและชั้นติดตามและประเมินผล สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในชั้นการดำเนินการวางแผน และชั้นปฏิบัติตามแผน มีทัศนคติต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิจารณ์ คำสีไหม (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยดังนี้

1. ข้าราชการครูมีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงทั้งแปดด้าน

2. ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งจะแตกต่างกัน ด้านการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน การแจ้งให้บุคลากรทราบถึงแผนปฏิบัติการประจำปี การติดตามกำกับและประเมินผลขณะดำเนินการและการแก้ปัญหาและปรับเปลี่ยน แต่เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกันเลยทั้งแปดด้าน

3. ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาของครูผู้สอน และผู้บริหาร มีความเห็นแตกต่างกัน ซึ่งความเห็นที่แตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ประสบการณ์และวุฒิการศึกษาของข้าราชการครู

ปราโมทย์ จันทร์นิล (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสองกลุ่ม มีการวางแผนปฏิบัติการประจำปีที่คล้ายคลึงกันอยู่ในระดับสูงทั้ง 10 ด้าน ยกเว้นด้านการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการด้านการกำหนดนโยบาย โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะให้ความสำคัญต่อหลักสูตรมากกว่า ด้านการจัดทำรายละเอียดของโครงการเน้นความเป็นไปได้ของขั้นตอนในการดำเนินงานมากกว่าการใช้เวลาในการนิเทศ กำกับงานวิชาการสูงกว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2. ปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสองกลุ่ม อยู่ในระดับน้อย หรือไม่มีปัญหาทั้ง 10 ด้าน และโรงเรียนที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากจะอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นส่วนใหญ่

ปราโมทย์ ถาวรานุรักษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้วิชาการวางแผนกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง มีปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ประการแรก ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง บริหารงานแบบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในแต่ละวัน ไม่ได้ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน จึงทำให้มีปัญหาเรื่องการวางแผนมาก ไม่ได้สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องวิชาการวางแผน จึงทำให้ผู้บริหารขาดความรู้เรื่องการวางแผนมาก ประการที่สอง เมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้มีการวางแผนปฏิบัติการแล้ว มักจะไม่ปฏิบัติตามกระบวนการของการวางแผน จึงทำให้การวางแผนมีปัญหา ขาดประสิทธิภาพ

สุวิทย์ หมกทอง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโดยภาพรวม และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลางและ ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรประสบการณ์การดำรงตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวแปรต้นองค์ประกอบของการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และมีประสบการณ์ในการบริหารที่ต่างกัน จะมีปัญหาในการบริหารและการปฏิบัติงานต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศ และพิจารณานำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

เบลเบซ (Belbase. 1982 : 430 - A ; อ้างถึงใน สมควร อินทร์รังษี. 2536 : 42) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการวางแผนในการจัดอาชีวศึกษาของประเทศที่กำลังพัฒนา ได้ทำการวิจัยที่ประเทศเนปาล ผลการวิจัยพบว่า ความล้มเหลวของการจัดการศึกษาวิชาชีพนั้น เพราะมีปัญหาดังกล่าวมากมาย เช่น สภาพสังคมและวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจ การบริหาร การศึกษา นโยบายและเหตุผลขององค์การและที่สำคัญคือ ขาดการบริหารที่เป็นไปตามแผน การวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอแนะให้มี การวางแผนระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ป้องกัน และแก้ปัญหาต่างๆควบคู่กันไป

อาคินซันยา (Akinsanya. 1974 : 6282 - A ; อ้างถึงใน ปราโมทย์ จันทร์นิล. 2536 : 69) ได้ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมในการวางแผนของครูในกาลอส ประเทศไนจีเรีย ตามทัศนะของบุคลากรมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้แผนประเมิน และนิเทศแผนงาน วางแผนบริหารงานอบรมบุคลากรและวางแผนสัมพันธ์กับชุมชน พร้อมทั้งปฏิบัติตามแผนด้วย ครูควรมีการพัฒนาหลักสูตรและการสอน สมาคมครูแห่งไนจีเรีย ควรจะจัดอบรมบุคลากรวางมาตรฐานวิชาชีพครู วางข้อกำหนดการปฏิบัติงานและเงินเดือน แนะนำและประเมินผลการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ครูควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาในฐานะกรรมการการวางแผน เพื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

เคอริต (Curid. 1982 : 28 - A อ้างถึงใน พยุง นาคอ่อน. 2539 : 33) ได้ศึกษาการวางแผนในรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก โดยศึกษาประชากรเกี่ยวกับที่อาศัยในท้องถิ่นต่างๆ ที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน จะมีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษา หรือไม่ อย่างไร โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ตั้งในเขตอุตสาหกรรมในเขตที่อยู่อาศัยของคนหลายเชื้อชาติ และในเขตชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนต่ำ การวางแผนที่ดีขึ้นอยู่กับความสามารถของ ผู้บริหารการศึกษามากกว่า

จาคอบเสน (Jacobsen. 1978 : 5232 - A ; อ้างถึงใน พยุง นาคอ่อน. 2539 : 33) ได้ศึกษากระบวนการวางแผนระยะยาวของศึกษานิเทศก์ ในมลรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานด้านการวางแผนกับความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการวางแผนกับอายุ การศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และความมั่นคงในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษาศึกษาในชุมชนขนาดใหญ่ และศึกษาศึกษาที่มีวุฒิปริญญาเอก มีความรู้ในเทคนิคการวางแผนระยะยาว แผนปฏิบัติการ และกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับมากกว่า ศึกษาศึกษาในชุมชนขนาดกลาง ขนาดเล็ก และศึกษาศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ศึกษาศึกษาในชุมชนที่มีการบรรจุเพิ่ม จะมีความรู้ด้านเทคนิคการวางแผนระยะยาว สูงกว่าศึกษาศึกษาในชุมชนที่มีการบรรจุครูน้อยลงหรือคงที่

3. อายุและประสบการณ์ในการทำงาน ไม่มีผลต่อการมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกี่ยวกับความรู้ การปฏิบัติและการกำหนดสิ่งที่คาดว่าจะได้รับในการวางแผนระยะยาว

4. ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างชุมชนที่มีการบรรจุครูคงที่กับการวางแผนการปฏิบัติการตามแผนและการกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับในการวางแผนระยะยาว

อาคม (อาคม วัดไชยสง. 814 – A ; อ้างถึงใน พิมพ์ ทองทวีวิวัฒน์. 2542 : 31) ได้ศึกษา สภาพการปฏิบัติงานที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจของบุคลากรในสังกัดสถาบันฝึกหัดครูในประเทศไทย พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานมากกว่า ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และปรากฏผลว่า ระหว่างบุคลากรชายกับบุคลากรหญิง มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

โรเบิร์ต (Roberts. 1979 : 5247 – A ; อ้างถึงใน พยุง นาคอ่อน. 2539 : 34) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบในการวางแผนของรัฐอัลบามา ได้กล่าวถึงสภาพสังคมและปรัชญาการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลต่อการวางแผนการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนการศึกษาต้องกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยให้คณะกรรมการอันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และการวางแผน

ชูสเตอร์ (Schauster. 1987 : 277-A ; อ้างถึงใน พิมพ์ ทองทวีวิวัฒน์. 2542 : 31) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนระยะยาวในโรงเรียนประจำท้องถิ่นของรัฐชิคาโก ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนจะประสบผลสำเร็จได้ต้องนำแผนไปปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน มีการวางแผนอย่างรอบคอบ มีที่ปรึกษาในการวางแผน และมีการนำภาวะผู้นำมาใช้ในการวางแผนอย่างถูกต้องด้วย

สรุป จากการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีปัญหการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีแตกต่างกัน จึงสังเกตได้ว่า ตัวแปรด้านขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา มีผลต่อการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนประถมศึกษาย่างแน่นอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2545 จำนวนทั้งสิ้น 843 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มจากประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 270 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา การนำแผนปฏิบัติการไปใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน เป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหามาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงาน การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Form)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของกระบวนการบริหารงานของโรงเรียน จากเอกสารตำราและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง และเนื้อหาของเรื่องที่จะศึกษา

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือ

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ ในกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้ข้อเสนอแนะและได้รับการแก้ไขแล้วไปขอรับคำปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

5.1 นายชาญณรงค์ ผาสุขมุล หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอห้วยราช สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

5.2 นายสุรศักดิ์ กาญจนการุณ ศึกษานิเทศก์ 7 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

5.3 นายสุนทอง มีมาก อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านโคลด สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจ จำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อ

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .97

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อแจกจ่ายไปยังโรงเรียนตามเป้าหมาย และกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

4. ผู้วิจัยเดินทางไปรวบรวมแบบสอบถาม จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอด้วยตนเอง

5. ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้ติดตามด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมดทุกฉบับ (270 ฉบับ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. ประมวลผลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับ ปัญหาในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยจำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

2.2.1 กำหนดค่าคะแนน แสดงระดับปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรต้น โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายความว่า	มีปัญหาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายความว่า	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายความว่า	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายความว่า	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.3 การทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบปัญหา การใช้แผนปฏิบัติการประจำปี ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t – test แบบ Independent Sample t – test. กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

2.2.4 การทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบ ปัญหาของผู้บริหารที่มีต่อการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA),

2.2.6 ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้ตารางวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำถามเข้าเป็นประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อใช้ t-test ดังสูตร ต่อไปนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
 $\bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

- S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 สถิติใช้ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) จากสูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum X_i^2}{S_i^2} \right]$$

- α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window

2.1 ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ}}{\text{จำนวนเต็ม}} \times 100$$

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
 N แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร

โดยใช้สูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนข้อมูล

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 การทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีแตกต่างกัน โดยใช้สูตร t -test แบบ Independent Sample t -test ดังสูตร ต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
 $\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 $\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 S_1 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 S_2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จากสูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน การแจกแจงแบบ F -distribution

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffe') (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 248 -249)

$$CV_d = \sqrt{(k-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

F^*	แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_{within}	แทน ค่า Mean Square Within Group ที่คำนวณไว้แล้ว ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
n	แทน จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

- n แทน จำนวนผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – Distribution
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F – Distribution
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้คำร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ t – test โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน

Independent Sample) เพื่อนำการเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ใน กระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One – way ANOVA)

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)

ตอนที่ 6 สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Form) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละด้านและโดยภาพรวม โดยวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก ตามประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ประสบการณ์การดำรง ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และขนาดโรงเรียน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=270)	ร้อยละ
ประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี		
1. เคยผ่านการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	217	80.40
2. ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	53	19.60
ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน		
1. น้อยกว่า 10 ปี	118	43.70
2. 10 – 15 ปี	39	14.40
3. มากกว่า 15 ปี	113	41.90
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	56	20.70
2. ขนาดกลาง	112	41.50
3. ขนาดใหญ่	102	37.80

จากตาราง 1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 270 คน จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี คือ ร้อยละ 80.40 ส่วนประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมากกว่า 15 ปี กับน้อยกว่า 10 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 41.90 และร้อยละ 43.7 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 41.50 และร้อยละ 37.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายขั้นตอนและรวมทุกขั้นตอน ดังรายละเอียดในตาราง 2 และเป็นรายข้อ ดังรายละเอียดในตาราง 3 - 6

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายขั้นตอนและรวมทุกขั้นตอน

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ	3.03	0.79	ปานกลาง
2. ขั้นตอน การวางแผน	2.94	0.93	ปานกลาง
3. ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน	2.93	0.82	ปานกลาง
4. ขั้นตอน การติดตามและประเมินผล	2.97	0.82	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.97	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากขั้นตอนที่มีปัญหามากไปน้อย ได้ดังนี้คือ ขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ($\bar{X} = 3.03$) ขั้นตอน การติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.97$) ขั้นตอน การวางแผน ($\bar{X} = 2.94$) และขั้นตอน การดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 2.93$) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มี ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ			
1. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของโรงเรียน	2.93	1.13	ปานกลาง
2. การวิเคราะห์ปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	3.10	0.99	ปานกลาง
3. กำหนดนโยบายได้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน	3.03	1.13	ปานกลาง
4. กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้	3.05	1.11	ปานกลาง
5. มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน	3.14	0.99	ปานกลาง
6. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการให้ครอบคลุมทั้ง 6 งาน	3.01	1.16	ปานกลาง
7. มีการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ	3.30	1.10	ปานกลาง
8. มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	3.03	1.09	ปานกลาง
9. โรงเรียนมีการจัดระบบข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน	2.96	1.03	ปานกลาง
10. มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อกำหนดกรอบในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี	2.92	1.16	ปานกลาง
11. ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของโรงเรียน	2.91	1.16	ปานกลาง
12. ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานมีความรู้ความสามารถเหมาะสม	2.95	1.01	ปานกลาง
13. มีข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอในการจัดทำแผนการบริหารงานวิชาการ	3.00	1.01	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14. มีการจัดลำดับขั้นตอนในการจัดทำแผนงานวิชาการ อย่างเป็นระบบ	3.00	0.97	ปานกลาง
15. มีเอกสารประกอบในการวางแผนงานวิชาการอย่าง เพียงพอ	3.11	0.92	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.03	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีปัญหามากไปน้อย ใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้ คือ การเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.30$) การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน ($\bar{X} = 3.14$) และมีเอกสารประกอบในการวางแผนงานวิชาการอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อ ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา ในขั้นตอน การวางแผน

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ขั้นตอน การวางแผน			
16. ชี้แจงครูอาจารย์ให้เข้าใจนโยบายของหน่วยงาน ระดับสูงที่โรงเรียนสังกัด	2.74	1.20	ปานกลาง
17. คณะครูในโรงเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน	3.02	1.17	ปานกลาง
18. สร้างความตระหนักและความสำคัญต่อการวางแผน ปฏิบัติการประจำปี	3.08	1.09	ปานกลาง
19. คณะครูในโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี	2.95	1.14	ปานกลาง
20. คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน	2.91	1.18	ปานกลาง
21. กำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ไว้ชัดเจน	2.83	1.13	ปานกลาง
22. การวางแผนงานวิชาการสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.10	1.06	ปานกลาง
23. มีการศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	3.01	1.05	ปานกลาง
24. ครูอาจารย์ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นเครื่องมือในการ ปฏิบัติงาน	3.10	1.04	ปานกลาง
25. กำหนดมาตรการ กลยุทธ์ของการวางแผนงานวิชาการสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี	3.08	1.04	ปานกลาง
26. ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ในการวางแผนงานวิชาการ	3.07	1.03	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
27. ครูอาจารย์ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี	2.89	1.07	ปานกลาง
28. มีปฏิทินในการปฏิบัติงานแต่ละโครงการและผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน	2.80	1.31	ปานกลาง
29. กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานวิชาการไว้ให้มีความเป็นไปได้	2.84	1.14	ปานกลาง
30. คณะครูในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้านวิชาการของโรงเรียน	2.78	1.21	ปานกลาง
31. เขียนแผนงานวิชาการสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี 32. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นรูปเล่มให้ครูได้ใช้ในการทำงานอย่างเพียงพอ	2.84	1.08	ปานกลาง
32. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นรูปเล่มให้ครูได้ใช้ในการทำงานอย่างเพียงพอ	2.95	1.20	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.94	0.93	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในขั้นตอนการวางแผน โดยรวม มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีปัญหามากไปน้อย ใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้ คือ ครูอาจารย์มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.10$) การวางแผนงานวิชาการสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ($\bar{X} = 3.10$) และการกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ของการวางแผนงานวิชาการ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 3.08$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มี
ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การดำเนินการตามแผน

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน			
33. คณะครูในโรงเรียนมีการศึกษาข้อมูลตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.03	1.00	ปานกลาง
34. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.00	1.12	ปานกลาง
35. ประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการให้ผู้รับผิดชอบเข้าใจตรงกัน	2.75	1.16	ปานกลาง
36. กำหนดเวลาของงาน / โครงการ ตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้เหมาะสม	2.86	1.08	ปานกลาง
37. ได้รับงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเพียงพอและตรงเวลา	3.34	1.09	ปานกลาง
38. การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและกำหนดเวลาตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.09	0.93	ปานกลาง
39. มีการประสานงานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี	2.98	0.93	ปานกลาง
40. การยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ	2.99	1.57	ปานกลาง
41. การมอบหมายงานเป็นคณะทำงาน มีความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำงาน	2.83	1.10	ปานกลาง
42. ผู้รับผิดชอบในการประสานงานตามแผนงาน / โครงการต่างๆตามแผนปฏิบัติการประจำปีมีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.81	1.04	ปานกลาง
43. มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี ก่อนมีการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน	2.90	0.97	ปานกลาง
44. สามารถยืดหยุ่นและปรับแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นของสภาพทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	2.81	1.10	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
45. ครูอาจารย์มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี ก่อนมีการวางแผนการสอน	3.02	0.97	ปานกลาง
46. มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์ เพื่อหาวิธีแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหา อุปสรรคในการนำแผนไปปฏิบัติ	2.86	1.10	ปานกลาง
47. ผู้บริหารยึดหลักจริยธรรม วิชาชีพครูและหลักราชการในการปฏิบัติงาน	2.71	1.24	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.93	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในขั้นตอนการดำเนินการตามแผน โดยรวมมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหายุ่งในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีปัญหามากไปน้อย ใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้ คือ การได้รับงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเพียงพอและตรงเวลา ($\bar{X} = 3.34$) การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและกำหนดเวลาตามแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 3.09$) และคณะครูในโรงเรียนมีการศึกษาข้อมูลตามแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มี
ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การติดตามและประเมินผล

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ขั้นตอน การติดตามและประเมินผล			
48. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม	2.96	1.05	ปานกลาง
49. มีการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลในการดำเนินแผนงาน / โครงการได้อย่างเหมาะสม	3.00	0.97	ปานกลาง
50. ครูอาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน	2.96	1.03	ปานกลาง
51. มีการประเมินก่อนการดำเนินงานตามโครงการ	3.00	0.96	ปานกลาง
52. มีการประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแต่ละโครงการ	2.93	0.94	ปานกลาง
53. ครูอาจารย์ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน / โครงการ	2.97	0.98	ปานกลาง
54. มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการประเมินแผนงาน / โครงการ	2.91	0.94	ปานกลาง
55. มีการประเมินแผนงาน / โครงการ ระหว่างการดำเนินการตามโครงการ	3.01	0.96	ปานกลาง
56. มีการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ	2.87	1.12	ปานกลาง
57. มีการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดโครงการ	3.04	1.05	ปานกลาง
58. มีการรายงานผลการประเมินแผนงาน / โครงการ หลังจากมีการประเมิน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสายงาน	3.00	1.03	ปานกลาง
59. ผู้บริหารและครูอาจารย์ร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินแผนงาน / โครงการ ของโรงเรียน	2.99	0.99	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
60. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการประเมิน แผนงาน / โครงการ	2.98	0.96	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.97	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในขั้นตอนการติดตามและประเมินผล โดยรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีปัญหามากไปน้อย ใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้ คือ การประเมินผลกระทบบเมื่อสิ้นสุดโครงการ ($\bar{X} = 3.04$) มีการประเมินแผนงาน/โครงการระหว่างดำเนินการตามโครงการ ($\bar{X} = 3.01$) และการประเมินผลก่อนการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยจำแนกเป็นรายชั้นตอนและรวมทุกชั้นตอน ดังรายละเอียดในตาราง 7 เป็นรายข้อ ดังรายละเอียดในตาราง 8 - 11

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม กับผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามรายชั้นตอน และรวมทุกชั้นตอน

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์ (N = 217)		ไม่มีประสบการณ์ (N = 53)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ชั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ	3.00	0.79	3.12	0.74	0.99
2. ชั้นตอน การวางแผน	2.91	0.94	3.03	0.89	0.81
3. ชั้นตอน การดำเนินการตามแผน	2.91	0.83	2.99	0.78	0.57
4. ชั้นตอน การติดตามและประเมินผล	2.97	0.82	2.96	0.80	0.02
รวมเฉลี่ย	2.95	0.80	3.03	0.74	0.66

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมทุกชั้นตอนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า ทุกชั้นตอนไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีปัญหาโดยเรียงลำดับตามชั้นตอนที่มีปัญหามากไปน้อย ได้ดังนี้ คือ ชั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 3.00$) ชั้นตอน การติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.97$) ชั้นตอน การวางแผน ($\bar{X} = 2.91$) และ

ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 2.91$) ตามลำดับ ผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์การฝึก
อบรม มีปัญหาโดยเรียงลำดับตามขั้นตอนที่มีปัญหามากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ดังนี้ คือ ขั้นตอน
การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ($\bar{X} = 3.12$) ขั้นตอน การวางแผน
($\bar{X} = 3.03$) ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 2.99$) และขั้นตอน การติดตามและ
ประเมินผล ($\bar{X} = 2.96$) ตามลำดับ

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัด
ทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับ ผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการจัดทำแผน
ปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ใน
ขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และ ความต้องการ					
1. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษา ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน	2.91	1.15	3.02	1.01	0.61
2. การวิเคราะห์ปัญหา และจัดลำดับความ สำคัญของปัญหา	3.12	0.97	3.02	1.08	0.69
3. กำหนดนโยบายได้ครอบคลุมภารกิจของ โรงเรียน	2.99	1.14	3.23	1.10	1.38
4. กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีความชัด เจนและนำไปปฏิบัติได้	3.03	1.11	3.15	1.13	0.72
5. มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ วางแผน	3.13	0.99	3.17	1.01	0.23
6. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและ ความต้องการให้ครอบคลุมทั้ง 6 งาน	2.98	1.16	3.11	1.14	0.74
7. มีการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ	3.28	1.09	3.40	1.17	0.68
8. มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	2.99	1.09	3.19	1.09	1.18
9. โรงเรียนมีการจัดระบบข้อมูลไว้อย่างเป็น ระบบและเป็นปัจจุบัน	2.96	1.02	2.98	1.07	0.14

ตาราง 8 (ต่อ)

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อกำหนดกรอบในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี	2.88	1.18	3.09	1.08	1.20
11. ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของโรงเรียน	2.88	1.17	3.04	1.13	0.85
12. ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานมีความรู้ความสามารถเหมาะสม	2.91	1.01	3.09	1.01	1.17
13. มีข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอในการจัดทำแผนการบริหารงานวิชาการ	2.98	1.01	3.09	1.02	0.75
14. มีการจัดลำดับขั้นตอนในการจัดทำแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ	2.94	0.97	3.21	0.95	1.77
15. มีเอกสารประกอบในการวางแผนงานวิชาการอย่างเพียงพอ	3.11	0.91	3.11	0.99	0.02
รวมเฉลี่ย	3.00	0.79	3.12	0.74	0.99

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การวางแผน

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ขั้นตอน การวางแผน					
16. ชี้แจงครูอาจารย์ให้เข้าใจนโยบายของหน่วยงานระดับสูงที่โรงเรียนสังกัด	2.74	1.21	2.75	1.14	0.07
17. คณะครูในโรงเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน	3.00	1.17	3.11	1.20	0.65
18. สร้างความตระหนักและความสำคัญต่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปี	3.06	1.10	3.15	1.08	0.54
19. คณะครูในโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	2.91	1.14	3.13	1.13	1.28
20. คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน	2.88	1.18	3.04	1.16	0.84
21. กำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ชัดเจน	2.82	1.12	2.91	1.18	0.51
22. การวางแผนงานวิชาการสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.07	1.06	3.21	1.04	0.85
23. มีการศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	2.96	1.04	3.21	1.06	1.52
24. ครูอาจารย์ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน	3.08	1.02	3.17	1.12	0.54

ตาราง 9 (ต่อ)

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
25. กำหนดมาตรการ กลยุทธ์ของการวางแผนงานวิชา การสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี	3.08	1.03	3.08	1.09	0.02
26. ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ในการวางแผนงานวิชาการ	3.06	1.03	3.09	1.02	0.22
27. ครูอาจารย์ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี	2.89	1.08	2.87	1.06	0.13
28. มีปฏิทินในการปฏิบัติงานแต่ละโครงการและผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน	2.77	1.31	2.94	1.35	0.86
29. กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานวิชาการไว้ให้มีความเป็นไปได้	2.82	1.15	2.96	1.07	0.84
30. คณะครูในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้านวิชาการของโรงเรียน	2.75	1.24	2.89	1.10	0.73
31. เขียนแผนงานวิชาการสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ	2.82	1.08	2.92	1.09	0.65
32. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นรูปเล่มให้ครูได้ใช้ในการทำงานอย่างเพียงพอ	2.90	1.21	3.15	1.13	1.37
รวมเฉลี่ย	2.91	0.94	3.03	0.89	0.81

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผน

ปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการวางแผน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การดำเนินการตามแผน

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน					
33. คณะครูในโรงเรียนมีการศึกษาข้อมูลตามแผนปฏิบัติการประจำปี	2.99	1.04	3.17	0.83	1.16
34. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปี	2.94	1.13	3.21	1.06	1.53
35. ประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการให้ผู้รับผิดชอบเข้าใจตรงกัน	2.70	1.19	3.02	1.05	1.79
36. กำหนดเวลาของงาน / โครงการ ตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้เหมาะสม	2.85	1.07	2.89	1.15	0.20
37. ได้รับงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเพียงพอและตรงเวลา	3.35	1.09	3.30	1.10	0.31
38. การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและกำหนดเวลาตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.10	0.94	3.06	0.91	0.31
39. มีการประสานงานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี	2.99	0.91	2.94	1.03	0.30
40. การยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ	2.99	1.67	3.02	1.07	0.13

ตาราง 10 (ต่อ)

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
41. การมอบหมายงานเป็นคณะทำงาน มีความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำงาน	2.80	1.10	2.92	1.09	0.73
42. ผู้รับผิดชอบในการประสานงานตามแผนงาน / โครงการต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปีมีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.80	1.05	2.87	1.02	0.41
43. มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนมีการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน	2.91	0.98	2.83	0.98	0.55
44. สามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นของสภาพทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	2.79	1.11	2.89	1.05	0.58
45. ครูอาจารย์มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี ก่อนมีการวางแผนการสอน	3.01	0.98	3.04	0.92	0.16
46. มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์เพื่อหาวิธีแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหา อุปสรรคในการนำแผนไปปฏิบัติ	2.85	1.09	2.91	1.16	0.31
47. ผู้บริหารยึดหลักจริยธรรม วิชาชีพครู และหลักราชการในการปฏิบัติงาน	2.68	1.23	2.81	1.29	0.67
รวมเฉลี่ย	2.91	0.83	2.99	0.78	0.57

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการ

บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการดำเนินการตามแผน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารที่ไม่มีการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การติดตามและประเมินผล

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ขั้นตอน การติดตามและประเมินผล					
48. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม	2.95	1.06	2.98	1.03	0.16
49. มีการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลในการดำเนินงาน / โครงการได้อย่างเหมาะสม	2.98	0.97	3.11	0.95	0.91
50. ครูอาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน	2.92	1.04	3.13	0.98	1.33
51. มีการประเมินก่อนการดำเนินงานตามโครงการ	3.01	0.95	2.96	1.00	0.34
52. มีการประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละโครงการ	2.90	0.93	3.04	0.98	0.93
53. ครูอาจารย์ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน / โครงการ	3.01	0.99	2.81	0.92	0.13
54. มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการประเมิน	2.91	0.93	2.91	1.02	0.04
55. มีการประเมินแผนงาน / โครงการระหว่างการดำเนินการตามโครงการ	3.02	0.96	2.92	0.95	0.25
56. มีการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ	2.89	1.14	2.77	1.03	0.67

ตาราง 11 (ต่อ)

สภาพปัญหา	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
57. มีการประเมินผลกระทบบเมื่อสิ้นสุดโครงการ	3.06	1.05	2.96	1.07	0.63
58. มีการรายงานผลการประเมินแผนงาน / โครงการหลังจากมีการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสายงาน	3.00	1.02	3.02	1.08	0.14
59. ผู้บริหารและครูอาจารย์ร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินแผนงาน / โครงการ ของโรงเรียน	3.00	0.99	2.98	1.01	0.09
60. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการประเมินแผนงาน / โครงการ	2.99	0.94	2.94	1.06	0.28
รวมเฉลี่ย	2.97	0.82	2.96	0.80	0.02

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการติดตามและประเมินผล พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ดังรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล และรวมทุกขั้นตอน จำแนกตามประสบการณ์ การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา และความต้องการ				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	1.52	0.76	1.23
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	164.54	0.61	
รวม (Total)	269	166.06		
2. ขั้นตอนการวางแผน				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	1.59	0.79	0.91
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	233.31	0.87	
รวม (Total)	269	234.91		
3. ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	1.87	0.93	1.38
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	181.27	0.67	
รวม (Total)	269	183.14		
4. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	1.86	0.93	1.39
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	178.93	0.67	
รวม (Total)	269	180.79		
โดยรวม				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	1.56	0.78	1.25
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	166.44	0.62	

จากตาราง 12 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่าทุกชั้นตอนไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังรายละเอียดใน ตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	3.38	1.69	2.77
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	162.68	0.60	
รวม (Total)	269	166.06		
2. ขั้นตอนการวางแผน				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	1.25	0.62	0.71
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	233.65	0.87	
รวม (Total)	269	234.91		
3. ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	0.38	0.19	0.27
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	182.76	0.68	
รวม (Total)	269	183.14		
4. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	0.41	0.21	0.31
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	180.37	0.67	
รวม (Total)	269	180.79		
โดยรวม				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2	1.06	0.53	0.85
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	267	166.94	0.62	

จากตาราง 13 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาด กลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นราย ขั้นตอน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกขั้นตอน

ตอนที่ 6 สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Form) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในแต่ละขั้นตอน โดยการวิเคราะห์ด้วยการ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ดังรายละเอียดใน ตาราง 14 - 17 ดังนี้

ตาราง 14 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน การนำแผนปฏิบัติการประจำปี ไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามขั้นตอน การศึกษา สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (N=270)	ร้อยละ
1. ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	34	12.59
2. ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดกรอบในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี	28	10.37
3. ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน	22	8.15
4. โรงเรียนควรมีการจัดระบบข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน	11	4.07
5. ควรให้ผู้บริหาร ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของโรงเรียน	11	4.07
6. ควรให้มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการให้ครอบคลุมงานทั้ง 6 งาน	7	2.59
7. ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ	7	2.59
8. ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	7	2.59
9. ควรมีข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอในการจัดทำแผนการบริหารงานวิชาการ	6	2.22
10. ควรกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน	3	1.11
11. ควรกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้	1	0.37
12. ควรแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม	1	0.37

จากตาราง 14 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการ

วิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดกรอบในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน โรงเรียนควรมีการจัดระบบข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ควรให้ผู้บริหาร ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของโรงเรียน ควรให้มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ ให้ครอบคลุมงานทั้ง 6 งาน ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ควรมีข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอในการจัดทำแผนการบริหารงานวิชาการ ควรกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน ควรกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ ควรแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม ตามลำดับ

ตาราง 15 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน การนำแผนปฏิบัติการประจำปี
ไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามขั้นตอน การวาง
แผน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (N=270)	ร้อยละ
1. ควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	47	17.40
2. ควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน	20	7.41
3. ควรสร้างความตระหนักและความสำคัญต่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปี	13	4.81
4. ควรให้ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ในการวางแผนงานวิชาการ	9	3.33
5. ควรให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี	7	2.59
6. ควรมีการชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจนโยบายของหน่วยงานระดับสูงที่โรงเรียนสังกัด	6	2.22
7. ควรกำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ชัดเจน	5	1.85
8. ควรให้ครูอาจารย์มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน	4	1.48
9. ควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงานแต่ละโครงการและผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน	4	1.48
10. ควรวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3	1.11
11. ควรเขียนแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี	3	1.11
12. ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานวิชาการให้มีความเป็นไปได้	2	0.74
13. ควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้านวิชาการของโรงเรียน	2	0.74

จากตาราง 15 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การวางแผน ได้เสนอแนะ ปรับปรุงว่า ควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน ควรสร้างความตระหนักและความสำคัญต่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ในการวางแผนงานวิชาการ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีการชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจนโยบายของหน่วยงานระดับสูงที่โรงเรียนสังกัด ควรกำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ชัดเจน ควรให้ครูอาจารย์มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงานแต่ละโครงการและผู้รับผิดชอบไว้ ชัดเจน ควรวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ควรเขียนแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานวิชาการให้มีความเป็นไปได้ และควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้านวิชาการของโรงเรียนตามลำดับ

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามขั้นตอน การดำเนินการตามแผน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (N=270)	ร้อยละ
1. ควรมีการยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ	16	5.93
2. คณะทำงานที่ได้รับมอบหมายงาน ควรมีความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี	16	5.93
3. ควรมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอนและกำหนดเวลาตามแผนปฏิบัติการประจำปี	15	5.56
4. ควรให้มีการยืดหยุ่นและสามารถปรับแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นของสภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	15	5.56
5. ควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการให้ผู้รับผิดชอบเข้าใจตรงกัน	13	4.81
6. ควรจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเพียงพอและตรงเวลา	13	4.81
7. ควรมีการกำหนดเวลาของงาน / โครงการ ตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้เหมาะสม	10	3.70
8. ควรมีการประชุมระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์ เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหา อุปสรรคในการนำแผนไปปฏิบัติ	8	2.96
9. ควรมีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนมีการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน	5	1.85
10. ควรมีการประสานงานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี	4	1.48
11. ควรให้ครูอาจารย์ มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนมีการวางแผนการสอน	2	0.74

จากตาราง 16 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การดำเนินการตามแผน ได้เสนอแนะ ปรับปรุง ไว้ว่า ควรมีการยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ คณะทำงานที่ได้รับมอบหมายงาน ควรมีความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี ควรมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอนและกำหนดเวลาตามแผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้มีการยืดหยุ่นและสามารถปรับแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นของสภาพทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการให้ผู้รับผิดชอบเข้าใจตรงกัน ควรจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเพียงพอและตรงเวลา ควรมีการกำหนดเวลาของงาน / โครงการ ตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้เหมาะสม ควรมีการประชุมระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์ เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหา อุปสรรคในการนำแผนไปปฏิบัติ ควรมีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนมีการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน ควรมีการประสานงานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี และควรให้ครูอาจารย์ มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนมีการวางแผนการสอน ตามลำดับ

ตาราง 17 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงาน การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามขั้นตอน การติดตาม และประเมินผล

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (N=270)	ร้อยละ
1. ควรมีการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ	58	21.48
2. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม	20	7.41
3. ควรมีการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลในการดำเนินแผนงาน / โครงการได้อย่างเหมาะสม	15	5.56
4. ควรมีการประเมินแผนงาน / โครงการระหว่างการดำเนินการตามโครงการ	14	5.18
5. ผู้บริหารและครูอาจารย์ควรร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินแผนงาน / โครงการของโรงเรียน	13	4.81
6. ควรมีการประเมินก่อนการดำเนินงานตามโครงการ	11	4.07
7. ควรมีการรายงานผลการประเมินแผนงาน / โครงการ หลังจากมีการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสายงาน	8	2.96
8. ควรให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน	7	2.59
9. ควรมีการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดโครงการ	5	1.85
10. ควรจัดให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการประเมินแผนงาน / โครงการ	5	1.85
11. ครูอาจารย์ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน / โครงการ	4	1.48
12. ควรจัดให้มีวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแต่ละโครงการ	2	0.74

จากตาราง 17 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีข้อเสนอแนะ ปรับปรุง ในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน

การติดตามและประเมินผล ได้เสนอแนะ ปรับปรุง ไว้ว่า ควรมีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเินเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม ควรมีการสร้างเครื่องมือในการเินเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลในการดำเนินแผนงาน / โครงการได้อย่างเหมาะสม ควรมีการประเมินแผนงาน / โครงการระหว่างการดำเนินการตามโครงการ ผู้บริหารและครูอาจารย์ควรร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินแผนงาน / โครงการของโรงเรียน ควรมีการประเมินก่อนการดำเนินงานตามโครงการควรมีการรายงานผลการประเมินแผนงาน / โครงการ หลังจากมีการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสายงาน ควรให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน ควรมีการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดโครงการ ควรจัดให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการประเมินแผนงาน / โครงการ ครูอาจารย์ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน / โครงการ ควรจัดให้มีวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแต่ละโครงการ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ การสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค้นคว้า การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และตามขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และตามขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2545 จำนวนทั้งสิ้น 843 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้จากการสุ่มจากประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 – 149) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 270 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะ ปรับปรุง การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อแบบสอบถามได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจนเป็นที่น่าพอใจในความเที่ยงตรงแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านกรวด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยทดสอบด้วยค่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกระสัง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ขอความอนุเคราะห์ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอเพื่อแจกแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วไปขอรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งส่งแบบสอบถามไปจำนวน 270 ฉบับ ได้รับกลับมาทั้งหมด 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และขนาดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ t -test แบบ Independent Sample t -test กำหนดค่าสถิติที่ระดับ .05

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

4.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

4.6 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอน การวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล พบว่า โดยรวมทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติ

งานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า ทุกชั้นตอนไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามชั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ชั้นตอนการวางแผน ชั้นตอนการดำเนินการตามแผน และชั้นตอน การติดตามและประเมินผล จากคำถามปลายเปิด สรุปได้ ดังนี้

5.1 ชั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ได้เสนอแนะว่า ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานเพื่อกำหนดกรอบในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน โรงเรียนควรมีการจัดระบบข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ควรให้ผู้บริหาร ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของโรงเรียน ควรให้มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการให้ครอบคลุมงานทั้ง 6 งาน ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ควรมีข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอในการจัดทำแผนการบริหารงานวิชาการ ควรกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน ควรกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ และควรแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม

5.2 ชั้นตอนการวางแผน ได้เสนอแนะว่า ควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน ควรสร้างความตระหนักและความสำคัญต่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ในการวางแผนงานวิชาการ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีการชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจนโยบายของหน่วยงานระดับสูงที่โรงเรียนสังกัด ควรกำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ชัดเจน ควรให้ครูอาจารย์มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงานแต่ละโครงการและผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน ควรวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ควรเขียนแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานวิชาการให้มีความเป็นไปได้ และควรให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้านวิชาการของโรงเรียน

5.3 ขั้นตอน การดำเนินการตามแผน ได้เสนอแนะว่า ควรมีการยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ คณะทำงานที่ได้รับมอบหมายงาน ควรมีความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี ควรมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอนและกำหนดเวลาตามแผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้มีการยืดหยุ่นและสามารถปรับแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นของสภาพทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการให้ผู้รับผิดชอบเข้าใจตรงกัน ควรจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเพียงพอและตรงเวลา ควรมีการกำหนดเวลาของงาน / โครงการ ตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้เหมาะสม ควรมีการประชุมระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์ เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหา อุปสรรคในการนำแผนไปปฏิบัติ ควรมีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนมีการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน ควรมีการประสานงานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี และควรให้ครูอาจารย์ มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนมีการวางแผนการสอน

5.4 ขั้นตอน การติดตามและประเมินผล ได้เสนอแนะว่า ควรมีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม ควรมีการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลในการดำเนินแผนงาน / โครงการได้อย่างเหมาะสม ควรมีการประเมินแผนงาน / โครงการระหว่างการดำเนินการตามโครงการ ผู้บริหารและครูอาจารย์ควรร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินแผนงาน / โครงการของโรงเรียน ควรมีการประเมินก่อนการดำเนินงานตามโครงการควรมีการรายงานผลการประเมินแผนงาน / โครงการ หลังจากมีการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสายงาน ควรให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน ควรมีการประเมินผลกระทบบเมื่อสิ้นสุดโครงการ ควรจัดให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการประเมินแผนงาน / โครงการ ครูอาจารย์ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน / โครงการ ควรจัดให้มีวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแต่ละโครงการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจควรรนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในสี่ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการติดตามและ

ประเมินผล จำแนกตามตัวแปร คือผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งสี่ขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พยุง นาคอ่อน (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นต่อปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมและแต่ละขั้นตอนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เสนาะ ศรีพิเศษ (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร มีความคิดเห็นต่อปัญหาการวางแผนของโรงเรียนในสี่ขั้นตอน คือ การเตรียมการวางแผน ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นตอนติดตามและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับ สุวิมล นาคเหล็ก (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการของวิทยาลัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี อยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้บริหารโรงเรียนระดับผู้ปฏิบัติงานที่ต้องปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบกฎหมาย จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ ให้ใช้แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ซึ่งเห็นได้จากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 มาตรฐานการบริหารโรงเรียน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 ก : 55) และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกคนจะต้องผ่านการฝึกอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร (วัดไร่ขิง) จังหวัดนครปฐม ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการนำเอานโยบายที่รัฐกำหนดและหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนโดยตรง และการที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณได้นั้น มีปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ได้แก่ บุคลากร ครู นักเรียน ผู้บริหาร นักการภารโรง ผู้ปกครอง และปัจจัยด้านอื่นๆอีกมาก แต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าปัจจัยที่

สำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งการบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จต้องมีกระบวนการบริหารงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536 ก : 1 - 2) ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะเป็นเหตุผลให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทุกชั้นตอนมีผลอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอน การวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันได้มีวิทยาการทางเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารมีความเจริญก้าวหน้ามาก ทุกคนสามารถแสวงหาความรู้ เรียนรู้จากสื่อสารต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและกว้างขวาง ทำให้ ผู้บริหารโรงเรียนได้ศึกษาเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของตนเองได้ตลอดเวลา จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่ว่าจะมีประสบการณ์การฝึกอบรมมาโดยตรง หรือผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมมาก็ตาม สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ สมควร อินทร์รังษี (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน มีความคิดเห็นต่อปัญหา การดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ในขั้นตอนการดำเนินการวางแผนและขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนไม่แตกต่างกัน ซึ่งการที่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารนานๆ อาจทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้จากการได้ฝึกปฏิบัติจริง เกิดประสบการณ์ตรงหรือเกิดจากการศึกษาจากหนังสือที่ต้นสังกัดส่งมาให้ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ องค์การ อินทร์ทรัพย์ (2526 : 161) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้กับผู้เรียน หรือผู้ศึกษาจะทำให้เกิดความรู้ ความสามารถยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้จะไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมโดยตรง แต่ก็สามารถที่จะศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานในหน้าที่ของตน ทั้งประสบการณ์โดยตรงและประสบการณ์โดยอ้อม ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะเป็น เหตุผลให้ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กับผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์

การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับ สมควร อินทร์รังษี (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ต่ำกว่า 10 ปี ในขั้นตอนการวางแผนและปฏิบัติตามแผน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ อาคม วัชโรดม (Vatthaisong , Arkom : 841 – A ; อ้างถึงใน พิมพ์ ทองทวีวัฒน์. 2542 : 31) พบว่า บุคลากรในสังกัดสถาบันฝึกหัดครูในประเทศไทย มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจ พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี กับบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ระหว่างบุคลากรชายกับบุคลากรหญิง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเกิดจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ แม้จะมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ต่างก็มีหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบายจากต้นสังกัดเดียวกัน โดยเฉพาะในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี และนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติ การวางแผนมีความสำคัญและมีประโยชน์สำหรับผู้บริหารการศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ช่วยในการควบคุมนโยบายให้ดำเนินไปในทิศทางที่แน่นอน ก่อให้เกิดความร่วมมือสามารถทำงานเป็นทีม กระจายความรับผิดชอบไม่ซ้ำซ้อน ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ (วิวัฒน์ คำสีไหม. 2537 : 20 ; สมบัติ เปี่ยมสมบูรณ์. 2536 : 12) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกโดยการสอบคัดเลือกและพัฒนา ก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งจะมีการฝึกอบรมตามหลักสูตรของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ผ่านกระบวนการฝึกอบรมตามหลักสูตรผู้บริหารโรงเรียน และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการวางแผนเหมือนกันทุกคน ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ค : 86) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารด้วยกระบวนการวางแผน จึงมีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดจัดทำแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยเริ่มจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตลอด

จนกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนตามลำดับ โดยเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจและปฏิบัติให้เป็นไปตามกระบวนการวางแผนตามที่กำหนดให้ ด้วยเหตุดังกล่าว จึงน่าจะเป็นเหตุผลให้ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ขั้นตอน การวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอน การติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับ พงษ์ นาคอ่อน (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุมิตร เสนสม (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เสนาะ ศรีพิเศษ (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการวางแผนของโรงเรียนใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน การเตรียมการวางแผน ขั้นตอน การวางแผน ขั้นตอน การนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นตอน การติดตามและประเมินผล มีปัญหาทุกขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่มีความแตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า โครงสร้างระบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาและลักษณะงานจะเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ก็มีแนวปฏิบัติการดำเนินงานภายใต้ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย และการสั่งการจากต้นสังกัดเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 5) ได้กำหนดงานของโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นพันธกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ มี 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน จากงานทั้ง 6 งาน งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ หรืองานหลัก ส่วนอีก 5 งาน นั้น เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 1 ; อ้างจาก Edward W. Smith and Others : 170) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษา จะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ จึงได้แบ่งเวลาในการบริหารงานไว้ดังนี้ การบริหารงาน

วิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40 การบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 20 การบริหารงานกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20 การบริหารงานการเงินและพัสดุ คิดเป็นร้อยละ 5 การบริหารงานอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5 การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5 การบริหารงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลเดียวกันจะมีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จะมีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มโรงเรียน ตามระเบียบบริหารกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อร่วมมือและสนับสนุนโรงเรียนภายในกลุ่มเดียวกันด้านวิชาการ จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีการระดมสรรพกำลังเพื่อการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเน้นให้กลุ่มโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนภายในกลุ่มได้รับการพัฒนาทางการศึกษาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดภายในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ได้มีโอกาสปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการด้านกระบวนการนิเทศ และกระบวนการเรียนการสอนร่วมกัน โดยมีการประชุมสัมมนา พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จึงทำให้ผู้บริหารมีการพัฒนาได้เท่าเทียมกันในโรงเรียนที่มีขนาดที่แตกต่างกัน และยังมีสำนักงานการศึกษาอำเภอที่เป็นผู้รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงในระดับอำเภอ มีหน้าที่ควบคุมดูแล พัฒนา และสนับสนุนโรงเรียนประถมศึกษา ให้มีการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด และได้ขยายผลการอบรมในระดับอำเภอ โดยมีสำนักงานการศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนาตนเองได้มีความรู้ความสามารถเพิ่มพูนมากขึ้น โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใด ด้วยเหตุนี้ น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเสนอความต้องการและแนวทางต่อการปฏิบัติงาน ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ รวบรวมข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน และกำหนดกรอบในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารงานในโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความตระหนักและความสำคัญต่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ ในการวางแผนงานวิชาการ

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรยอมรับและร่วมมือกับบุคลากร คณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีขั้นตอน เวลา ที่สามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนปฏิบัติการประจำปีได้ตามความจำเป็นของสภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล มีการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ในการดำเนินแผนงาน / โครงการ เมื่อสิ้นสุดโครงการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยให้กว้างขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยให้กว้างขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กมล ส่วงวัฒนา. (2534). หลักการวางแผน. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. อัดสำเนา.
- กรมวิชาการ. (2540). คู่มือแนวทางการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน (School Charter). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กฤษณา โอภาสวัฒนา. (2528). "การวางแผนและการประเมินผลงาน" ในเอกสารการสอนชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยที่ 9 - 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2535). วิกฤตการณ์ของโลกในทางการศึกษา ทศนะในทศวรรษ (1980 : 26). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- กิติมา ปรีดีดิถก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรพิพัฒนา.
- เจนวิทย์ ผาสุข. (2529). หลักการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2529). "แนวคิดและวิธีการวางแผนการศึกษา" ในชุดฝึกอบรมการวางแผนการศึกษาแบบบูรณาการในระดับจังหวัด หน่วยที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ชีรวรรณ นิจนตร. (2540). การวางแผนการศึกษา. ภูเก็ต : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ดิถก บุญเรืองรอด. (2534). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2535). นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอโอเคียนสโตร์.
- ประมวล เสนาฤทธิ์. (2526). "การวางแผนการศึกษา" ในการวางแผนจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ปราโมทย์ จันทรนิล. (2539). การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- ปราโมทย์ ภาวราญรักษ์. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้วิชาการวางแผนกับปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. อัดสำเนา.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ. (2526). การบริหารงานวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (ม.ป.ป.). "การวางแผน : ความหมายกระบวนการและอุปสรรค" ใน 25 ปี การวางแผนของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- พยุง นาคอ่อน. (2535). ปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- พิมพ์ ทองทวีวัฒน์. (2542). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พังงา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. อัดสำเนา.
- ภิญโญ สาธร. (2526). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- มาโนช กล้องเจริญ. (2531). ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์เกี่ยวกับกระบวนการวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). การบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.

- วิจารณ์ คำสีไหม. (2537). สภาพและปัญหาการทำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์. (2527). แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการบริหารการศึกษา
ในเอกสารการสอน ชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน หน่วยที่ 1 - 7.
พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมควรว อินทะรังษี. (2536). ปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการใน
โรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สมเดช สีแสง. (2542). คู่มือปฏิบัติราชการ. นครสวรรค์ : โรงพิมพ์พิมพ์พิมพ์.
- สมบัติ เปี่ยมสมบูรณ์. (2536). สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนบริหาร
โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (2538). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. (2543). การวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนา
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2543. บุรีรัมย์ : โรงพิมพ์เรวัตการพิมพ์.
- ..... (2544). แผนปฏิบัติการประจำปี 2544. บุรีรัมย์ : โรงพิมพ์เรวัตการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2526). คู่มือการบริหารการประถม.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ..... (2527). การบริหารและการนิเทศการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ..... (2528). ชุดฝึกอบรมประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เล่ม 3.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช.
- ..... (2529). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ..... (2534). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- ..... (2536 ก). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. อัดสำเนา.
- ..... (2536 ข). เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง
หมวดวิชาบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ. อัดสำเนา.
- ..... (2541 ก). มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- ..... (2541 ข). เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและ
พัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- ..... (2541 ค). เอกสารชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม 3 :
บริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พี.เอ.ลีฟวิ่ง .
- ..... (2543). รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2534). 25 ปีการวางแผนกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2. (2530). บริหารศาสตร์. ชุดฝึกอบรมการศึกษา ณ
ศูนย์ฝึกอบรมเขตการศึกษา 2 ยะลา. อัดสำเนา.
- สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11. (2539). เอกสารประกอบ
การฝึกอบรม หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา หมวดบริหารศาสตร์.
นครราชสีมา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11.
- สุมิตร เสนสม. (2535). ปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- สุวิทย์ หมกทอง.(2540). การศึกษาปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล นาคเหล็ก. (2535). ความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหา
การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของวิทยาลัย สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา
กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. อัดสำเนา.

- เสกสรรค์ สีส. (2534). ปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อพัฒนาการประถมศึกษา ระดับอำเภอในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. อัดสำเนา.
- เสนาะ ศรีพิเศษ. (2535). ปัญหาการวางแผนของโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. อัดสำเนา.
- องค์การ อินทร์มพรรย์. (2526). การบริหารงานวิชาการ การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2526). หลักและเทคนิคของการวางแผน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำภา บุญช่วย. (2537). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. ปัตตานี : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อุทัย ชรรมเดโช. (2531). หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เจ้าพระยาการพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2527). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เอส ดี เพรส.
- ..... (2537). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เอส ดี เพรส.
- ..... (2538). การวางแผนและการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เอส ดี เพรส.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการสำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

18 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัย

เรียน คุณชาญณรงค์ ผาสุขมูล

ด้วยนายคาน นามสว่าง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษา ปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 - 4461- 1221, 0 - 4460 - 1616 - 20 ต่อ 3806

โทรสาร 0 - 4461 - 2858

18 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัย

เรียน คุณสุรศักดิ์ กาญจนการุณ

ด้วยนายคาน นามสว่าง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษา ปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 - 4461- 1221, 0 - 4460 - 1616 - 20 ต่อ 3806

โทรสาร 0 - 4461 - 2858

ที่ ศธ 1524.20/ ว 287

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

18 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัย

เรียน คุณสุนทอง มีมาก

ด้วยนายคาน นามสว่าง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษา ปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

ทราชม

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 - 4461- 1221, 0 - 4460 - 1616 - 20 ต่อ 3806

โทรสาร 0 - 4461 - 2858

ที่ ศธ 1131/๑๒๖1

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
50 ถนนอิสานบุรีรัมย์ 31000

๑๗ กันยายน 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ด้วย นายคาน นามสว่าง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาปัญหาการนำแผนปฏิบัติการไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งนักศึกษาจะเข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แจกโรงเรียนในสังกัดของท่าน ให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไกร เกษทัน)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด รักษาการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. 0 4461 1402

โทรสาร 0 4462 0277

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาปัญหา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีทั้งหมด 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

ไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ
2. ขั้นการวางแผน
3. ขั้นการปฏิบัติตามแผน
4. ขั้นการติดตาม และประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ
การนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนประถมศึกษา

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

3. ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและนำผลไปใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายคาน นามสว่าง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

1. ประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

- ( ) 1. เคยผ่านการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- ( ) 2. ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

- ( ) 1. มากกว่า 15 ปี
- ( ) 2. 10 - 15 ปี
- ( ) 3. น้อยกว่า 10 ปี

3. ขนาดโรงเรียนของท่าน

- ( ) 1. โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา)
- ( ) 2. โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน)
- ( ) 3. โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ใน
กระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง

โปรดอ่านรายละเอียดรายการต่างๆ แต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่า ปัญหาการนำแผน
ปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนของท่าน อยู่ในระดับใด แล้ว
เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกแต่ละข้อ ซึ่งแบ่งระดับปัญหา

เป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหามาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการ บริหารงานวิชาการ	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
0	การมีส่วนร่วมของครู อาจารย์ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน		✓			
00	การแต่งตั้งบุคลากรในการประเมินผลตามแผนงานได้เหมาะสม				✓	

จากตัวอย่าง ข้อ 0 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อปัญหา การนำ
แผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่าง ข้อ 00 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อปัญหา การนำ
แผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

ข้อที่	ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
	1. ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ					
1.	การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของโรงเรียน	...	...	...	...	...
2.	การวิเคราะห์ปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	...	...	...	...	...
3.	กำหนดนโยบายได้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน	...	...	...	...	...
4.	กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้	...	...	...	...	...
5.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน	...	...	...	...	...
6.	มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการได้ครอบคลุมงานทั้ง 6 งาน	...	...	...	...	...
7.	มีการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ	...	...	...	...	...
8.	มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	...	...	...	...	...
9.	โรงเรียนมีการจัดระบบข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน	...	...	...	...	...
10.	มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
11.	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของโรงเรียน	...	...	...	...	...
12.	ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการมีความรู้ความสามารถเหมาะสม	...	...	...	...	...
13.	มีข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอในการจัดทำแผนการบริหารงานวิชาการ	...	...	...	...	...
14.	มีการจัดลำดับขั้นตอนในการจัดทำแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ	...	...	...	...	...
15.	มีเอกสารประกอบในการวางแผนงานวิชาการอย่างเพียงพอ	...	...	...	...	...
	2. ชั้นการวางแผน					
16.	ชี้แจงครู อาจารย์ให้เข้าใจนโยบายของหน่วยงานระดับสูงที่โรงเรียนสังกัด	...	...	...	...	...
17.	คณะครูในโรงเรียน และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน	...	...	...	...	...
18.	สร้างความตระหนักและความสำคัญต่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
19.	คณะครูในโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
20.	คณะครูในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของโรงเรียน	...	...	...	...	...

ข้อที่	ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
21.	กำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ชัดเจน	...	...	...	...	...
22.	การวางแผนงานวิชาการสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	...	...	...	...	...
23.	มีการศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	...	...	...	...	...
24.	ครูอาจารย์ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน	...	...	...	...	...
25.	กำหนดมาตรการ กลยุทธ์ของการวางแผนงานวิชาการสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
26.	ครูอาจารย์ และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ กลยุทธ์ในการวางแผนงานวิชาการ	...	...	...	...	...
27.	ครูอาจารย์ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
28.	มีปฏิทินในการปฏิบัติงานแต่ละโครงการและผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน	...	...	...	...	...
29.	กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานวิชาการไว้ให้มีความเป็นไปได้	...	...	...	...	...
30.	คณะครูในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้านวิชาการของโรงเรียน	...	...	...	...	...
31.	เขียนแผนงานวิชาการสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
32.	จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นรูปเล่มให้ครูได้ใช้ในการทำงานอย่างเพียงพอ	...	...	...	...	...
3. ชั้นการดำเนินการตามแผน						
33.	คณะครูในโรงเรียน มีการศึกษาข้อมูลตามแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
34.	จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
35.	ประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการให้ผู้รับผิดชอบเข้าใจตรงกัน	...	...	...	...	...
36.	กำหนดเวลาของงาน / โครงการ ตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้เหมาะสม	...	...	...	...	...
37.	ได้รับงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเพียงพอและตรงเวลา	...	...	...	...	...
38.	การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอน และกำหนดเวลาตามแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
39.	มีการประสานงานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี	...	...	...	...	...
40.	การยอมรับ และความร่วมมือจากบุคลากร ในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ	...	...	...	...	...

ข้อที่	ปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
41.	การมอบหมายงานเป็นคณะทำงาน มีความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำงาน	...	...	...	...	...
42.	ผู้รับผิดชอบในการประสานงานตามแผนงาน / โครงการต่างๆตามแผนปฏิบัติการประจำปีมีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	...	...	...	...	...
43.	มีการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี ก่อนมีการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน	...	...	...	...	...
44.	สามารถยืดหยุ่นและปรับแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นของสภาพทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	...	...	...	...	...
45.	ครูอาจารย์ มีการศึกษาแผนปฏิบัติการ ก่อนมีการวางแผนการสอน	...	...	...	...	...
46.	มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และครูอาจารย์ เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหา อุปสรรคในการนำแผนไปปฏิบัติ	...	...	...	...	...
47.	ผู้บริหารยึดหลักจริยธรรม วิชาชีพครูและหลักราชการในการปฏิบัติงาน	...	...	...	...	...
4. ชั้นการติดตามและประเมินผล						
48.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม	...	...	...	...	...
49.	มีการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลในการดำเนินแผนงาน / โครงการได้อย่างเหมาะสม	...	...	...	...	...
50.	ครูอาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน	...	...	...	...	...
51.	มีการประเมินก่อนการดำเนินงานตามโครงการ	...	...	...	...	...
52.	วิธีการประเมินสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแต่ละโครงการ	...	...	...	...	...
53.	ครูอาจารย์ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน / โครงการ	...	...	...	...	...
54.	มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการประเมินแผนงาน / โครงการ	...	...	...	...	...
55.	มีการประเมินแผนงาน / โครงการ ระหว่างการดำเนินการตามโครงการ	...	...	...	...	...
56.	มีการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ	...	...	...	...	...
57.	มีการประเมินผลกระทบบเมื่อสิ้นสุดโครงการ	...	...	...	...	...
58.	มีการรายงานผลการประเมินแผนงาน / โครงการ หลังจากมีการประเมิน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสายงาน	...	...	...	...	...
59.	ผู้บริหารและครูอาจารย์ร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินแผนงาน / โครงการ ของโรงเรียน	...	...	...	...	...
60.	บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการประเมินแผนงาน / โครงการ	...	...	...	...	...

ตอนที่ 3

แบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน การนำแผนปฏิบัติ
การประจำปีไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ
4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ

.....

.....

.....

.....

2. ขั้นตอนการวางแผน

.....

.....

.....

.....

3. ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน

.....

.....

.....

.....

4. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นายคาน นามสว่าง

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	174.9000	2295.9552	47.9161	60

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 60

Alpha = .9756

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายคาน นามสว่าง
วันเดือนปีเกิด	16 พฤษภาคม พ.ศ. 2502
สถานที่เกิด	42 หมู่ 4 ตำบลบัวโคก อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	55 หมู่ 7 ตำบลบ้านปรือ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกระสัง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกระสัง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2523 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุรวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2525 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (พลศึกษา) วิทยาลัยพลศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม (พ.ม.) พ.ศ. 2530 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ (ปัจจุบันคือสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์) พ.ศ. 2546 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการ ศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์